

DARBININKAS

LIV NO. 61 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKŲTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 26, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Maskva nenori derybų dėl strateginių ginklų kontrolės

Spėjama priežastis — gal teritoriniai ginčai su Kinija

Pirmąjį valstybės sekret. W. Rogers pasitarimą su Sovietų užsienio reikalų ministru Gromyko palydėjo didelis nusivylimas. Gi pats sekretorius W. Rogers išgyveno pirmą rimtą savo diplomatinės karjeros nepasisekimą.

Amerikiečiai labai laukė to pasitarimo, nes ir daug vilties jau praradę vis dar tikėjosi, kad Gromyko šį kartą pasakys, jog Rusijos-Amerikos pasitarimai dėl strateginių ginklų (įvairūs raketiniai atominiai gink-

lai) kontrolės jau gali prasidėti. Rusų eilė buvo pasakyti kada ir kur, nes amerikiečiai jau seniai yra išeigę savo pasiūlymus per diplomatinį kanalą.

Sovietai ir amerikiečiai rimtam pokalbiui buvo susirinkę New Yorke pereinamojo pirmadienio vakare (rugs. 22), ir ten Gromyko pasakė, kad rusai esminėms deryboms dar nėra pasirengę, bet neilgtrukus pranešimą kur ir kada galėtų prasidėti "preliminariniai" pasitarimai. Tas žodis "preliminariniai" viską pasakė. Jis gi reiškia, kad gali prasidėti pasitarimai ne dėl strateginių ginklų kontrolės, bet dėl tokio pasitarimo suorganizavimo: kur jie turėtų vykti, kas turėtų dalyvauti, kokia dienotvarkė ir kiti techniški klausimai. Tai būtų ilgos ir tuščios kalbos dėl nieko. Tai gi tuo tarpu išvada aiški: **tokių kaip planuota derybų rusai dabar nenori ir greičiausiai gal niekad nebeužsės.**

Komunistiniai (suprask: satelitiniai) šaltiniai Londone yra jau kam reikia pasakę, kad Maskvos žodžio net dėl "preliminarinių" pasitarimų greit nelaukta, nors Gromyko sekretoriui Rogers ir sakė, kad vieta ir laikas bus "greit" pranešta. Tie šaltiniai teigia, jog Maskva savo išsiskyrimo taktiką remia motyvu, kad Amerika per paskutinius dvejus metus yra pakeitusi savo strateginio apsiginklavimo taktiką — savo strateginius ginklus stiprina ir daugina.

Ar gi to nedarė Rusija? Prezidentas Nixonas ką tik kalbėjęs J. Tautose štai ką tuo reikalu yra pasakęs: "Nuo to laiko, kai mes prieš trejus me-

mas palaukti su antiraketinių ginklų (ABM) išdėstymu tol, kol išryškės jų kontrolės galimybė pasitarimuose su Rusija. Bet Nixono administracija tada įspėjo kongresą, kad rusai stiprina ir daugina strateginius ginklus tokiu tempu, jog labai greit Ameriką ne tik pasivys, bet ir pralenks. Taigi, būtų lengvabūdiška nieko nedaryti.

Todėl ne tas, bet kitas mo-

tyvas sulaiko Rusiją nuo tos rūšies įsipareigojimų. Šį tą tuo reikalu galima rasti pereinamojo penktadienio Gromykos kalboje, pasakyoje J. Tautų gen. asamblėjoje.

Tą kalbą išgirdę amerikiečiai įtarė, kad jau negerai, nes rusas apie tas derybas visai nutylėjo. Antra, Gromyko užsiminė, nors susuktai, kad tokios rūšies derybose turėtų dalyvauti visos atominų ginklų valstybės. Bet tokia politika dabar visai nereali, nes tos kitos strateginių ginklų beveik neturi. Susitarus dviem didiesiems, problema išsprendžia ir be ano priedo.

Trečia, amerikiečiai bijojo "preliminarinių" pasitarimų dėl dienotvarkės, nes tai reikią derybų delsimą tuščiais pasikalbėjimais. Tai toks pat triukas, kaip anas Paryžiuje su vietnamiečiais dėl derybų stalo formos.

Gromykos užuomina dėl kitų atominų valstybių įtraukimo reikią įtraukimą Kinijos, kas šiandien yra šimtprocentiniai negalimas dalykas. Kinija tokiose derybose todėl nedalyvaus, kad ji apie atominį nusiginklavimą nė galvoti negali tol, kol Rusija grasina jai atominiais ginklais. Ir tie ginklai pirmoje eilėje bus į jos miestus laidosomos atominės raketos. Todėl parei santykiai su Kinija tikriausiai yra tikroji priežastis, kuri apspėdė Maskvos nusistatymą tų derybų su Amerika dabar nepradėti.

Parašė primintina, kad Amerika buvo derybų pradininkas. Jos turėjo prasidėti 1968 prieš pat Čekoslovakijos okupavimą. Dėl to Maskvos nedoro žygio prez. Johnsonas pažadą atšaukė. Atėjusi Nixono administracija daug laiko sugaišo klausimo peržiūrėjimui iš naujo, bet kontaktai su Maskva tuo reikalu buvo greit užmezgi ti ir per ambasadorius turėta daug parengiamųjų pasitarimų. Gerai tik, kad prezidentūra neapsirgo kongreso "balandžių" isterija ir nenutraukė darbų su Amerikos strateginių ginklų vystymu bent tokio apimty, kokio dirbama su tais ginklais Rusijoje.

Indijos-Amerikos susitarimu, Indija 1972 galės pradėti naudoti Amerikos televizijos satelitus savo televizijos programoms ir tolimiausius kaimus perduoti. Programos bus specialiai parengtos pamokyti žmones geriau auginti javus ir daržoves ir kitus žemės ūkio produktus, teisingai kovoti su jų kenkėjais. Nebūsiandos pamirštos ir žmonių prieauglio kontrolės problemos. Televizijos priimtuvai bus įrengti visiems prieinamose vietose.

Maroko sostinėj susirinko Islamo vadai iš 27 valstybių. Jų tarpe yra Irano šachas, Saudi Arabijos ir Jordano karaliai, Kuwaito emiras, Pakistano prezidentas. Sirija visai nedalyvauja, Egiptas ir Irakas atsiuntė tik antraeilusius ministrus. Susirinkimas sukviestas ryšium su Al Aksa mečetės gaisru Jeruzalėje. Jie ten karingi nebus, bet kas nors bus pasakyta arabų naudai prieš Izraelį. Sventasis karas tikriausiai prieš Izraelį nebus paskelbtas.

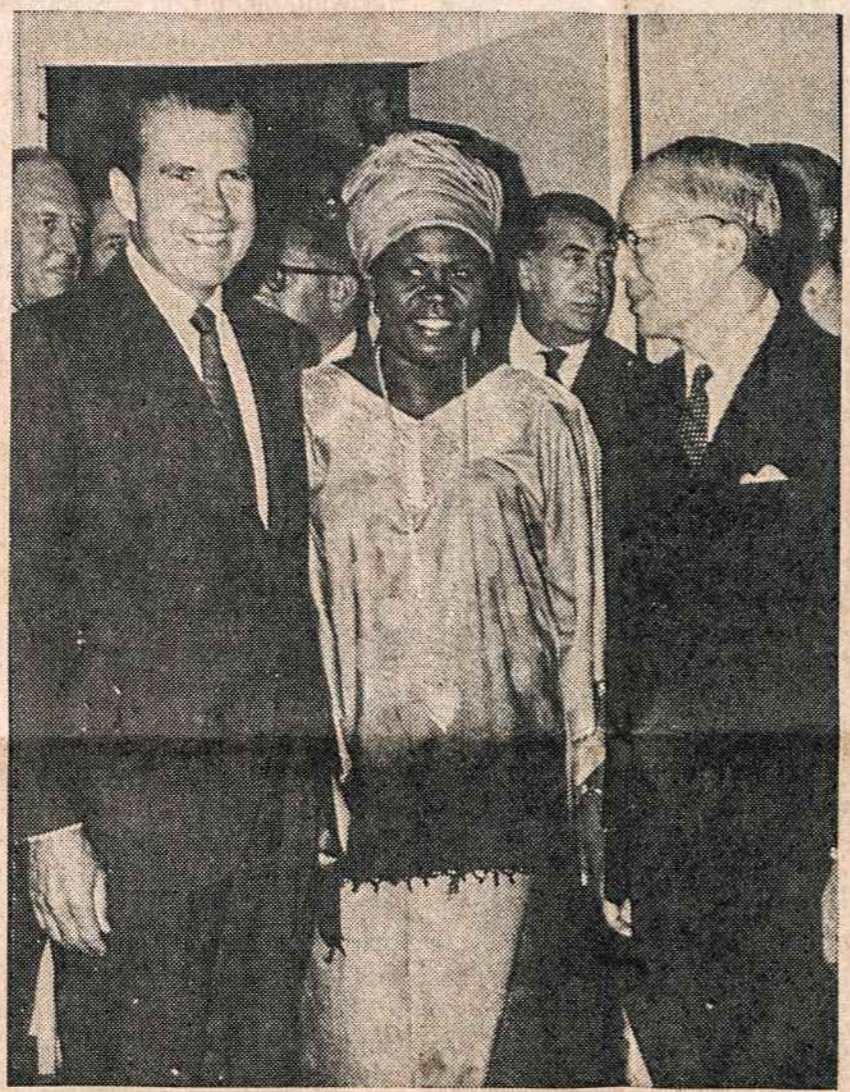
Izraelis Jeruzalėj pradėjo statyti arabams namus, bet dar neaišku, ar jie sutiks juose gyventi. Jie statomi arabų gyvenamoj mieste daly, kurią prieš 1967 karą valdė Jordanas ir dabar dar jos nori.

Aleksandras Stulginskis, buvęs Lietuvos prezidentas, mirė rugsejo 22 kaune. Palaidotas rugsejo 24.

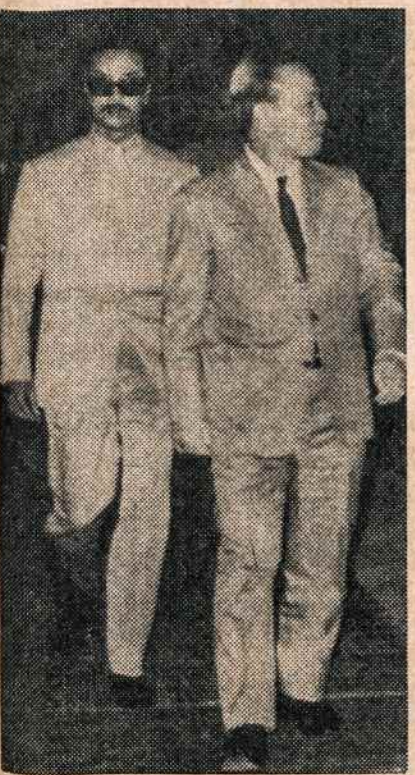
William Rogers, nelaimėjęs Gromyko sutikimo derėtis

Filipinų gen. Romulo, dabar užsienio reikalų ministeris, siūlo sukviesti specialią konferenciją J. Tautų chartai naujiems laikams pritaikinti. Dabar visi turėtų matyti, kad per 24 m. pasaulis taip pasikeitė, jog Jungtinėms Tautoms jau reikia naujo drabužio. Ypač visi nori panaikinti Saugumo Taryboj praktikuojamą didžiųjų valstybių veto. Romulo yra vienas tų, kurie redagavo pirmąją J. Tautų chartą. Jo pasiūlymas randa daug rėmėjų.

Prez. Nixonas, J. Tautų gen. asamblėjos pirmininkė ir Liberijos ambasadorė Angie Brooks ir J. Tautų gen. sekret. U Thant prez. Nixono lankymosi proga Jungtinėse Tautose pereiną ketvirtadienį.

Sugriežtėjo Saigono valdanti viršūnė

Saigonis dvejukė Thieu ir Ky, pradėję kalbėti drašiau ir griežčiau

tingas pastangas kovoti, kietai derėtis ir laimėti.

Viešai ir privačiai, pokalbiuose su amerikiečiais (kariškiai jam palankūs) ir užsienio svečiais bei diplomatais prez. Thieu kartojas ir kartojas, kad Vietkongas joku būdu neturėtų gauti progos tiesioginiai įsikišti į P. Vietnamo politinę ateitį. Jo nuomone, reikės bent 30 metų Vietnamo komunistams pasikeisti tiek, kad jų politika būtų priimtina P. Vietnamo vyriausybei.

Prieš kelias dienas per Vietnamo televiziją prez. Thieu taip kalbėjo: nepriimtinos vadina mos automatiškos paliaubos, tai yra paliaubos be iš anksto padaryto formalaus susitarimo; nė vienos nuolaidos daugiau Paryžiaus posėdžiuose; nė vieno kaimo Vietkongo valdžiai; jokios komunistų partijos P. Vietname. Jei Hanojus Paryžiuje nepradės normaliai derėtis, tai P. Vietnamo delegacija grįš namo. Tai ne ultimatumas, sakė jis, bet išspėjimas, kad toks bus Paryžiaus derybų galas, jei tikros derybos nebus tuoj pradėtos.

Spėjiamos tokios sugriežtintos linijos priežastys: noras suderinti taktiką su "vanagiškais" nusiteikusių parlamentu, kariuomenės ūpo pakėlimas ir 1971 numatyti rinkimai su tuo pačiu kandidatu prezidento vietai.

Maskva ir Pekinas vėl atnaujino vienas kito puolimus per spaudą ir radiją. Pekinas šaukia, kad Rusijoj yra fašistinis režimas rusų gyventojam kankinti. Tiesa čia šimtprocentinė, bet tokio pat plauko režimas yra ir Kinijoj, tik ten nepajėgiama jo dar pilnai įgyvendinti.

Rusai paprašė iš kinų derybų pasienio reikalams aptarti, bet Pekinas atsakymo dar nedavęs.

Suomijos prezidentas išvyko oficialaus vizito į Rumuniją, Vengriją ir Čekoslovakiją.

Jeruzalė. — Krašto apsaugos ministeris Mošė Dayanas pranešė Izraelio gyventojams, kad jo maža Rafi grupė, visų susitarimu, pasilieka su valdančia Darbo partija ir neišstitys atskiro sąrašo šį rudenį vykstančiuose parlamento rinkimuose. Tai padaryta todėl, jog įsitikinta, kad nesiskaldant bus lengviau apvaldyti Izraelio problemas, kurių daug ir didelės.

Taikintoja ir tarpininkė tarp Dayano ir Abos Ebano, nesutariančių dėl būsimos Izraelio saugumo, buvo Golda Meir, dabartinė Izraelio vyriausybės galva. Dayanas buvęs už greitą iš arabų paimtų žemių kolonizavimą žydiškais kibuciais, Ebanas kovojęs už to klausimo sprendimo atidėjimą tolimesniam laikui. Kai bus sudarinėjama nauja vyriausybė, Dayano grupė gaus dar vieną vietą ministerių kabinete.

Indijos-Amerikos susitarimu, Indija 1972 galės pradėti naudoti Amerikos televizijos satelitus savo televizijos programoms ir tolimiausius kaimus perduoti. Programos bus specialiai parengtos pamokyti žmones geriau auginti javus ir daržoves ir kitus žemės ūkio produktus, teisingai kovoti su jų kenkėjais. Nebūsiandos pamirštos ir žmonių prieauglio kontrolės problemos. Televizijos priimtuvai bus įrengti visiems prieinamose vietose.

Maroko sostinėj susirinko Islamo vadai iš 27 valstybių. Jų tarpe yra Irano šachas, Saudi Arabijos ir Jordano karaliai, Kuwaito emiras, Pakistano prezidentas. Sirija visai nedalyvauja, Egiptas ir Irakas atsiuntė tik antraeilusius ministrus. Susirinkimas sukviestas ryšium su Al Aksa mečetės gaisru Jeruzalėje. Jie ten karingi nebus, bet kas nors bus pasakyta arabų naudai prieš Izraelį. Sventasis karas tikriausiai prieš Izraelį nebus paskelbtas.

Izraelis Jeruzalėj pradėjo statyti arabams namus, bet dar neaišku, ar jie sutiks juose gyventi. Jie statomi arabų gyvenamoj mieste daly, kurią prieš 1967 karą valdė Jordanas ir dabar dar jos nori.

Aleksandras Stulginskis, buvęs Lietuvos prezidentas, mirė rugsejo 22 kaune. Palaidotas rugsejo 24.

Golda Meir atvyko pokalbiui su Nixonu Tam ji dabar stipriausia Izraelyje

Stiprioji ir drąsoji Izraelio moteris, premjerė Golda Meir atvyksta šią savaitę pasimatyti su prez. Nixonu. Čia jau yra jos užsienio reikalų ministeris Aba Eban, kurs gambiai veda diplomatinės kovos J. Tautų asamblėjos užkulisiuose prieš pakrikusius ir jokios įdomesnės iniciatyvos neberodančius arabus.

Jos vieta Izraelio vyriausybės viršūnėje šiuo metu neturi varžovo, jos vieta naujame parlamente užtikrinta greit įvykstančiais rinkimais, todėl jai, o ne kam kitam ir dabar dera atvykti pas Amerikos prezidentą pasitarti, apie taikos laimėjimo taktiką painformuoti ir diplomatinės pagalbos bei kovos priemonių apsigynimui paprašyti.

Jai reikia karinių priemonių ir ūkinės pagalbos. Izraelis perka iš JAV priešlėktuvinės Hawk raketos, Skyhawk kovos bombonešius ir Phantom džetus. Bet tos rūšies ginklų reikia daugiau. Ne urmu, bet tada, kada žvalgyba įsitikinusi, jog jėgos persvara pradeda krypti prieš pusėn.

Izraeliui reikia ir ūkinės pagalbos, nes jos stipriosios valiutos rezervus mažina žmonių ištraukimas iš taikos gamybos ir pervedimas į krašto sienų apsaugą. Pagalba gali būti dvejopa: ilgametė paskola ar mokėjimų už karinius pirkinius patogus išdėstymas. Greičiausiai bus prašoma ir vieno ir kito.

Bet svarbiausias jos kelionės tikslas yra pamatyti Nixoną, jam išdėstyti Izraelio poziciją, patirti jo atsiliepimą ir jį pasverti. Neabejotina, kad ji išdrįs pasakyti prez. Nixonui savo sugestijas, kaip jis Vid. Rytų susipainiojusioje padėtyje galėtų atsverti ten perdaug vietos užėmusį Maskvos spaudimą.

Washingtonas esminiais klausimais yra labai arti Izraelio linijos, bet dar esama mažų skirtumų. Teritoriniais klausimais visi skirtumai teoretiškai yra, turbūt, išnykę, kai prieš kelias dienas Golda Meir ir jos užsienio ministeris pradėjo skelbti,

Izraelio Golda Meir, atvykstanti pasitarimams su prez. Nixonu

kad svarbiausias dalykas yra ne sienos, bet pastovi taika su pripažintom sienom. Kaip tokias sienas Izraelis išivaizduoja, bus pasakyta taikos konferencijoj, kurioj posėdžiaus Izraelis, Egiptas, Sirija ir Jordanas, bet ne Rusija, Amerika, Anglija ir Prancūzija. Prez. Nixonas savo kalboj J. Tautose dar pridėjo, kad tos naujos sienos neturėtų pakeisti Vid. Rytų regiono žemėlapiu. Visa kita gali būti sutarta greit ir su nauda arabams, nes ir jiems, taiką su Izraeliu padarius, žadama padėti susikurti žmoniškesnį gyvenimą.

Tai Pinske gimusiai ir Amerikoje kietam gyvenimui subrendusiai Izraelio vadovei linkėtina išminties ginti, kas teisinga, ir atsisakyti to, kas būtų skriauda toj erdvėj gyvenančiam žmogui.

Ji bus dažnai matoma televizijoj, nes norės paaikškinti Izraelio politiką ir Amerikos visuomenei. Ji susitiks su žydų ir sionistų vadais, kad jiems pasakytų, jog Izraelis nežus, kad jų pagalba vis dar reikalinga.

Mažina krašto apsaugos dep-to biudžetą Karpoma armija, aviacija, laivynas ir kt.

Washingtonas. — Besisten-giant sumažinti krašto apsaugos išlaidas ir tuo pačiu padėti mažinti infliacijos spaudimą, mažinamos JAV visų rūšių karinės pajėgos: aviacija, marinai, laivynas ir armija. Personalas ir priemonės.

Ką tik pranešta, kad iki 1970 galo laivynas turi išvesti iš rikiuotės 22 laivus ir 11 aviacijos laivyno padalinių. Sutaupų numatoma 48 milijonai dol.

Iki to pat laiko aviacija turi atsakyti 50,000 vyrų karinio personalo, 13,000 civilių ir 209 įvairių tipų lėktuvų. Sutaupos — 193 milijonai dol.

Marinai netenka 20,300 vyrų. Sutaupos — 115 mil. dol.

Anksčiau pranešta, kad laivynas turi grąžinti į "vystyklus" 76 laivus ir sumažinti laivyno personalą 72,000 asmenų. Toj pozicijoj tikimasi sutaupų 100 milijonų dol. Armijoj įsa-

kyti padaryti sumažinimai turėtų sutaupyti 543 mil. dol.

Bet jau paskelbtų sutrumpinimų ir gautų sutaupų neužtenka — dar reikia surasti kur nors "nereikalingų" žmonių ir daiktų, kad būtų galima sutaupyti dar 1,744,000,000 dol.

Imama iš apyvartos viskas, kas pasenę ar pakeitimų reikalingi, kam reikia didelio remonto ir be ko galima apeiti be nuostolių esminiams tikslams. Ypač žiūrima, kad nenukentėtų laivynas. Bet tuo reikalu seniau pasirūpinta, nes laivyno papildinimo programa yra sudaroma ir pinigais aprūpinama ilgiems laikotarpiais.

Laoso vyriausybė neigia, kad jos žemėj jai padeda prieš komunistus įsibrovėlius iš S. Vietnamo kovoti Amerikos ir Tailando kariniai daliniai. Washingtonas pripažįsta, kad Laose yra nedidelis būrys Amerikos karinių patarėjų, bet nėra kovose dalyvaujančių dalinių. Amerikos aviacija seniau puldinėjo ir dabar dar kartais pabombarduoja Ho Chi Minh kelią, kurs eina rytiniu Laoso kraščiu ir kuriuo S. Vietnamas gabeną ginklus ir kitas karo medžiagas savo ir Vietkongo daliniams P. Vietname.

Oficialūs Tito-Ceausescu pareiškimai judviejų susitikimo prie Dunojaus proga stengiasi užtikrinti Maskvą, kad judviejų pasitarimai nebuvo prieš ją nukreipti.

Rumunų Ceausescu, sąmokalin-kavęs kartu su Tito, bet oficialiam žody abudu sako, kad pasitarimai nebuvo prieš Maskvą nukreipti.

Tautinis savarankiškumas Baltijos kraštuose

Paspriešinimas rusifikacijos tendencijom

Redakcija su dėkingumu priima tulką skaitytojų, kurie pareiškia jai sugestijų ar atsiunčia svetimą spaudą, liečiančią ypač Lietuvos. Šiuo tarpu prieš akis sveicaru liberalų dienraštis "Neue Zuercher Zeitung" (gautas K.B. dėka). Jame rugpjūčio 11 paskelbtas korespondento iš Vilniaus laiškas apie liepos mėnesio kelionės išpūdžius po Taliną, Rygą, Vilnių. Ką jis pastebėjo, išreiškia pačiom antraštėm: "Nationaler Eigenwille im Baltikum. Widerstand gegen Russifizierungstendenzen".

Korespondentas šiemet liepos mėnesio kelionės pasakojimą, kurias anksčiau buvo pastebėję ir Amerikos korespondentai — skirtingą gyvenimo stilių nuo Maskvos. Tik sveicaru laikraštiniškai tai išreiškė stipriai ir plačiau. Pakartojame:

Baltijos kraštų lankytoji netenka ilgai abejoti, kad rusai ten yra nemėgstami. Intuistinio vadai, kuriems rūpi neprarasti savo gausiai privilegijuotų vietų, narsiai vykdo sovietinę propagandą — pasaką apie savanorišką (pabr. autoriaus) Baltijos valstybių įsijungimą į Sovietų Sąjungą ir kaip po to Sovietų paramos dėka per dvidešimt metų atsilikusios, feodalinės ir visiškai nualintos sritys suklestėjo ir virto pažangiais regionais. Kiti baltiečiai, su kuriais teko kalbėtis, sakė visi kitaip. Kalbėtis teko, neskaitant tų, su kuriais mes buvome oficialiai surišti, su atsitiktiniais pažįstamais lėktuve, taksi, ant suolelių parkuose ir kavinėse bei restoranuose. Niekada mes tiesiogiai neklaušinėjome jų apie politinę padėtį; mes palikome jiems patiem laisvę pasirinkti pokalbio temas.

Savaime suprantama, kad dešimties dienų kelionė po Baltijos valstybes, kurių kiekviena yra didesnė nei Šveicarija, tegalima susidaryti tik bendra vaizda, ypač, kad dėl sovietinių keliavimo apribojimų tegalima lankytis tik sostinėse. Kad antirusiškos nuotaikos, nukreiptos prieš Baltijos kraštus užplūdusius ir čia įsikūrusius rusus, yra taip aiškios ir neslepamos, to nesistengė neigti nė čia sutikti rusai. Ne taip lengva atsakyti, kiek nuotaikos, nukreiptos prieš svetimus kolonistus, yra nukreiptos ir prieš Baltijos kraštų priklausymą Sovietų Sąjungai bei prieš komunizmą. Apie tai mūsų pokalbių dalyviai kalbėjo apskritai santūriai, ir jų nuomonės nebuvo vienodos.

Kultūrinė pagauda:

Nepaprastai stiprus yra nusistatymas už tautinį savarankiškumą, apeinant klausimą, kiek šitas nusistatymas liečia Baltijos kraštų priklausymą Sovietų Sąjungai. Savarankiškumo sąmonė, prieš kurią Maskva kovoją kaip prieš herėziją, yra gyva ne tik prieškarinėje generacijoje, bet ir tarp jaunųjų, ir kaip tik jų buvo mums kalbama apie jų rašytojus, dailininkus, jų mokslininkus ir ypač, kaip tik jų dainų šventes, kurios

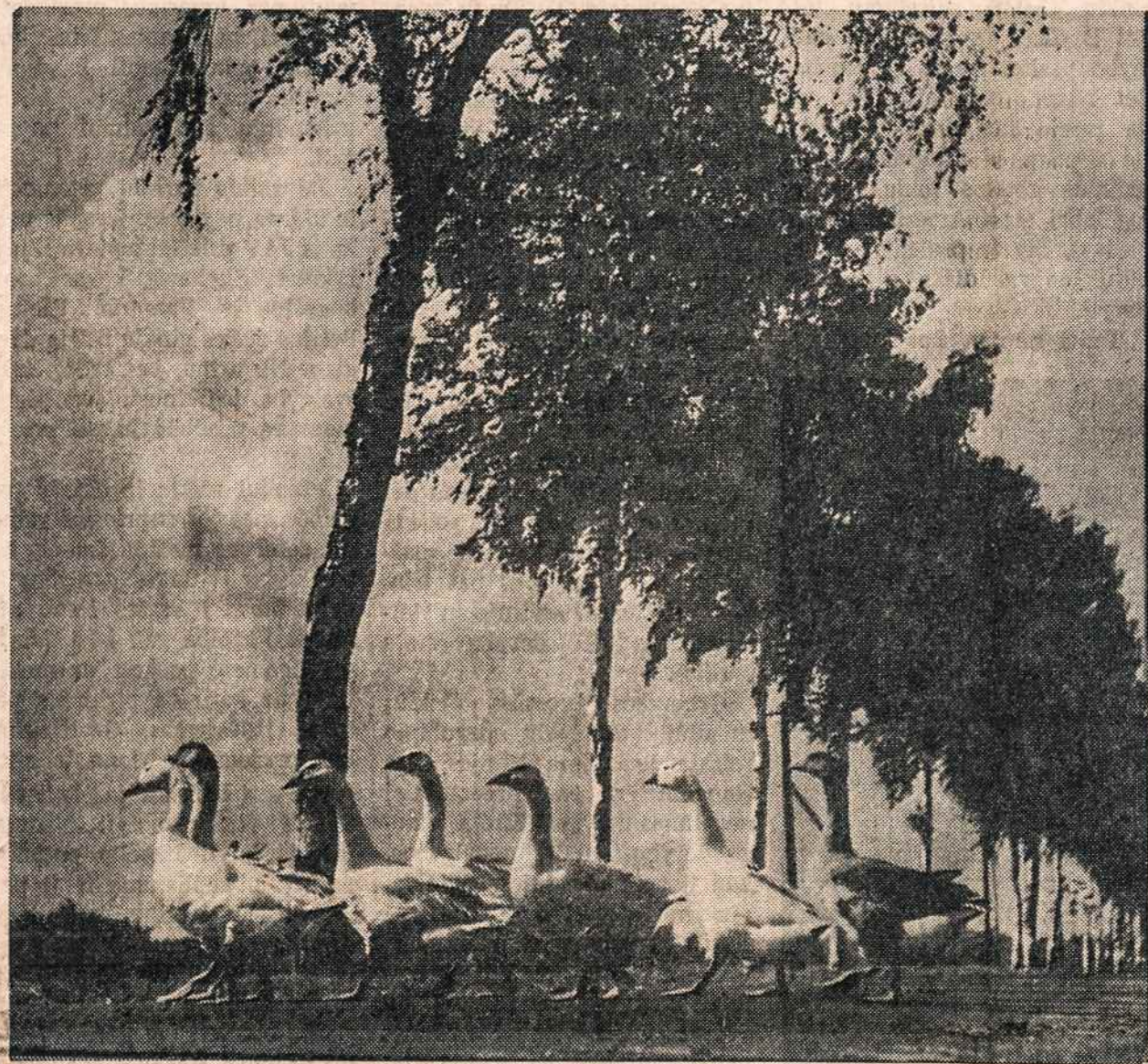
kas penkeri metai yra estų, latvių ir lietuvių patriotizmo kulinacinis taškas. Ir partijos nariai, su kuriais mes kalbėjome (jų tebuvo nedaug), nematė nieko blogo, kad savo gimtuosius kraštus jie myli bent jau nemažiau kaip Kremlių.

Baltijos sostinių gatvėse, vitrinose ir biuruose vargiai sutiksim kokį Lenino paveikslą, kai tuo tarpu Maskvoje jų netrūksta kiekvienoj gatvių sankryžoj, o kiekvienoje viešojoje įstaigoje

jie yra privalomi. Nepastebėjome taip pat juostų ar plakatų su partiniais šūkais, kaip tai yra Maskvoje ar kituose Rusijos miestuose. Mes lankėmės dailės parodose — dviejose Rygoje, trijose Taline, dviejose Vilniuje — ir mes nematėme ten Lenino nė vieno portreto nei bet kurio kito iš sovietinių vadų; nematėme taip pat nė jokių baltiečių tautinių didvyrių paveikslų.

Parodos buvo daug sakan-

čios ir kitu atžvilgiu. Jose buvo baltiečių gyvųjų menininkų kūriniai; abidvi parodos Taline buvo šiandieninės estų tapybos apžvalga. Vilniuje ir Taline tarp išstatytų paveikslų nebuvo nė vieno pagal socialistinio realizmo stilių. Rygoje — priešingai, visi (šio stiliaus). Vilniuje ir Taline daugelis paveikslų buvo abstraktiniai, kiti daugelis surrealistiniai, ir tematinės tapybos paveikslai buvo sukurti, kaip ir Vakaruose, for-

Lietuvos kaimo gatvėse traukia žąsys į tvenkinį

Vaikai greit neužmirš, kad dar vieną lietuvių pažino

Ateitis su gegužės nr., atrodo, naujo redaktoriaus J. Šoliūno rankose jau visai sustiprėjusi. Jau redaktoriaus ranka medžiagos apipavidalinime ir jos atrankoje. Šis nr. skirtas jaunajai šeimai ir jos lietuviškam auklėjimui. Tos rūšies medžiagoje įdomus dr. R. Kriaučiūno laiškas, įdomios mintys pasikalbėjime su Vytautu ir Aldona Kamantais apie lietuvių kalbos perdavimą jaunesniems. Tos rūšies yra ir dr. J. Pikūno "Lietuvių kalbos ugdymo reikšmė". Jau apžvalginės reikšmės turi kritiškas ir kultūringas A. Valeišaitės įvertinimas Grudžio "Jūratės ir Kastyčio" baleto pastatymui (D. Lapinsko), taiklūs ir glausti Onytės Landytės atsakymai. Linkėtina tik, kad Ateitis nenuslėstų nuo pasirinkto kelio būti jaunųjų laikraščiu ir pasikalbėjimu, kaip dabar su tėvais, ateityje darytų ir su vaikais. Tada laikraštis būtų "vaikų" laikraštis, bet kaip tik dėl to įdomus ir "tėvams".

Po bendro išpūdžio truputis iš Ateity pabertų minčių bei informacijų...

Dr. R. Kriaučiūnas rašo apie

SPAUDA

Juoda-balta sąvokomis kalbant, Amerikos gatvėmis vaikšto (greičiausiai važinėja) beveik dvigubai daugiau "užsieniečių" negu juodosios rasės žmonių. Tautinės grupės tarp savęs susiskirstę, o be to jiems daugiau pagunduoti tapti "amerikiečiais". Juodieji, ilgą laiką irgi bandę tame anglo-amerikiečių katilė pasiskandinti, šiomis dienomis vis daugiau kalba apie savitos tapatybės ugdymą ir iš to išplaukiantį kūrybinį atsiskleidimą. Kaip tautinės mažumos, menkaverčių jausmo užgultos, bando save užtušuoti, taip juodieji stengiasi savo skirtumus užakcentuoti. Nėra klausimo, kad pastaroji strategija turėtų būti mums labai gerai pažįstama".

Apie vaikų lietuviškumą: "Svarbu, kad mano vaikai kalbėtų lietuviškai, bet dar svarbiau, ką jie tą kalba pasakys. Jie iš manęs greičiausiai negirdės, kad Lietuvos saulė šviesesnė ar upės tyresnės (atmosferos ir vandens užteršimas jau ten kasdienybė betampa), ar kad Marija tą kraštą ypatingai pamilus. Bet neliks jiems svetimi pasakojimai apie spaudos draudimą, partizanų karžygiškumą, tautos dabartinę priešpaužę ir jos kūrybiškumo polėkius...".

"Jei kada norėsi kaime pabuvoti ir šias mintis toliau pabarplioti, užsuk pas mus. Atvažiuodamas atvežk ruginės duonos kepalą. Pas mus jau tokia tradicija užsimezgė. Atvažiuodamas vaikai tave apipilės klausimų. Kalbės lietuviškai, bet ne apie lietuviškas problemas. Tokios jiems dar neegzistuoja. Tačiau jie greitai neužmirš, kad dar vieną lietuvių susipažino, ir ne kartą teirausis, kada mes pas tą poną važiuosim į svečius".

maliniais, ne natūralistiniais pagrindais. Šios parodos nieku nesiskyrė nuo tų, kurias matome Vakaruose. Vieninteliai kitoki buvo kai kurie religinio siužeto paveikslai (ne visi), pavadinti "kompozicijom". Bet tai nebuvo paveikslai tokio religinio turinio, kokius sutinkame Vakaruose.

Pelschės šešėliai

Visai kitokios buvo abidvi parodos Rygoje. Ir ten nebuvo Lenino, bet vieni vaizdavo socialistinio realizmo didvyriškumą, gigantišką, besiveržiantį pirmyn; kiti buvo peizažai, pagal partijos norą išdailinti ir be fantazijos. Šis skirtumas mums rodė būdingas apskritai Rygos atmosferai. Ir tenai mes patyrėme mažą draugiškumo rusam, bet žmonės nekalbėjo iš širdies ir jau po penkto minučių pokalbio nesiskubino pabrėžti, kad jie yra latviai, ne rusai. Jie kalbėjo santūriai ir, kai priedavo prie šio politinių klausimų komplekso, prieš kalbėdami, jie pirma apsidairydavo, ar kas nesiklauso — to mes niekad negalėjome pastebėti Taline ir Vilniuje. Ši kitokia — niūri atmosfera Rygoje siejama su veikla Pelschės, kuris nuo 1959 iki 1966 buvo partijos šefas Latvijoje. Pelschė, gimęs Latvijoje, dabar politbiuro narys Maskvoje ir partijos svarbios kontrolinės komisijos pirmininkas, ilgus metus buvo Stalino saugumo tarnyboje.

Toliau — apie rusus Baltijos kraštuose ir baltiečių nepriklausomybės prisiminimus.

Rengiama knyga apie kunigą Alf. Sušinską

Prieš keletą metų liūdnei su tikom žinią, kad Amerikos žemė staugia amžinai atsiskyrė mūsų jaunimo auklėtojas kun. Alfonsas Sušinskas. Bet jo atlikti dideli darbai Lietuvoje ir čia neleidžia mum jo pamiršti. Jis tebėra mummy gyvas.

Kai augau savojoje žemėje, jau kun. A. Sušinską pažinau, ne tiek asmeniškai, kiek iš jo knygų, vertimų, puikių Biržų ir Panevėžio apskrityse sakomų pamokslų, pavyzdžių darbų. Tada man lėmė likimas būti visai prie jo tėviškės — Užugulbinės kaime, netoli Krinčino, Biržų apskr. Dar būdamas klieriku, jis atvykdavo į tėviškę, o mes dažnugėmės ir didžiavome, kad iš neturtingų mažamečių ūkininkų šeimos ateina į pasaulį naujas žmonių dvasios vadovas, vėliau tapęs jaunimo auklėtoju. Jaunuoliai gimnazistai, ypač mano brolis Jonas (miręs), jį labai gerbdavo, apie jį kalbėdavo, o aš tik klausydavau.

Likęs našlaičiu, tarnaudamas pas Lietuvos ūkininkus, turėjęs išsigijęs kun. A. Sušinsko knygas, sekmdieniais ir laisvu laiku, jas skaičiau gal keliolika kartų ir iš jų mokiausi gyvenimui.

Ak, kad dar ilgiau būtų čia pagyvenęs velionis kun. A. Sušinskas! Užgeso pačiame pajūgume, nesugrįžęs į mylimą savo tėviškę, kur jo artimieji dar tebegyvena ir jo ilgisi. Didelė pagarba sklinda iš mano širdies velioniui, didelis dėkingumas tiems žmonėms, kurie pasiryžo jo gyvenimą suvesti į vieną knygą. Tą knygą, grįždami į laisvą Lietuvą, parsivešime su savim, kaip gyvą, nors kūnu užgesusį jaunimo auklėtoją, kad pasektų juo ir ateities jaunimas!

Knygą apie kun. A. Sušinską rengia kun. T. Narbutas. Tą progą jis prašo visus tautiečius siųsti jam atsiminimus. Adresas: 1922 Leo St., Dayton, Ohio 45404.

Bal. Brazdžionis

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves, Kopycijos nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4199.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniska kopycija šermentams dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopycijos. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopycija, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrunas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopycija. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopycijos, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais krepkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pakeiskimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Prilaim užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemes. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Firmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užkirkite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. SAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandėlė — KTYM banga 1460 sekmdieniais 5-5:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indelių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinom, gyvybei ir k.

Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai
LITAS Travel Service yra pasirošius Jums patarnauti nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsisotiti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai vertui. — LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui, RUOSTIATĖS KELIONĖS?... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKMINGOS KELIONĖS!

Lietuvos vyčių seimo bankete vienas iš stalų. Priekyje — kun. St. Raila, kairėje E. Karpiūtė, dešinėje I. Warren. Nuotr. V. Maželis

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 9-7281 • Business Office GL 2-2923 THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

1951 sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS Second-class postage paid at Brooklyn Post Office Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly. Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00 Laikraštis tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy savo nuostatas. Nenaudoti straipsniai grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai atspindi redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Už naują karą

Robert McNamara vadovavo Vietnamo karui. Vadovavo tiek nesėkmingai, kad prezidentas Johnsonas pagaliau turėjo su juo atsivieškinti ir perleido jį į Pasaulinio Banko prezidento kėdę. Iš ten McNamara prabilo apie naują karą. Apie karą prieš negimusius.

Zmonija — pareiškė McNamara — artimoj ateity turinti pasirinkti vieną iš trijų galimybių: "masiška badavimą, politinį chaosą ar gyventojų prieauglio kontrolę". Bankas esą numatęs duoti paskolas ekonominei pažangai tik tuo atveju, jei duodamoje valstybėje veiks planinga gyventojų kontrolė ("Triumph" rugsėjo nr. informacija).

Kontrolė būsianti pasiūlyta nutarti J. Tautom. Apie tai jau kalbėjo J. Tautose rugsėjo 18 prezidentas Nixonas. Vadinas, ką pasakė McNamara, tebuvo viešas žodis apie tai, kas vyriausybės suplanuota ir siauresniu mastu jau vykdoma.

Ar prieauglio kontrolė išgelbės nuo "politinio chaoso" ir "masinio badavimo"? Pirmiausia — ar tikrai maitinimo nepriteklus žmonijai jau gresia "masiniu badavimu"? Faktas, kad Indijoje, Kinijoje ir daug kur maitinimas nepakankamas. Faktas taip pat, kad J. Valsybėse žemės ūkio gamyba nėra kur dėti. Brazilija neturi kur dėti kavos, Kanada, Argentina kviečių. Iš faktų prašosi pirma tiesioginė išvada: trūksta maitinimo produktų tinkamo paskirstymo globaliniu, o kai kur valstybiniu mastu.

Daug ir garsiai kalbėta, kad maitinimo stoką atskirose valstybėse pašalins žemės reformos. Kalbėta, kad Kinijoje, Kuboje tai padarys komunistų žemės reforma. Bet komunistai, užuot padalinę žemę jos neturintiems, žemę iš visų atėmė

ir atidavė į vienas rankas — valdančio režimo rankas. Rezultatas — Sovietų Sąjungoje žemės ūkio gamyboje dirba apie 45 proc. gyventojų ir betgi maitinimas nepakankamas. J. Valsybėse, privačioj iniciatyvoj, žemės ūky dirba mažiau nei 10 procentų, ir maisto gaminių nėra kur dėti. Būtų tad kita išvada: dėl maitinimo stokos kaltas tuo tarpu ne prieauglis, bet "politinis chaosas", kurį atnešė reformų nedarusieji (lotynų Amerika) ar jas dariusieji išvirkščiai (komunistiniai režimai).

Tačiau apie reikalą šį "chaosą" pašalinti dabar nekalbama.

Nekalbama taip pat apie globalinę žemės reformą. Tokia Sovietų Sąjunga turi paėmus septintą dalį planetos. Prie Kinijos prieinančiuose Sovietų paimtuose plotuose, pvz. Kazachstane, ir dabar vienai kv. myliai tenka apie 12 gyventojų, o kaimyninėje Kinijoje arti 200. Natūralu, kad į tuštumą turi veržtis gyventojai iš perpildytos erdvės. Indijoje vienoj kv. mylioj apie 380, o Australijoje tuštuma — apie 5. Japonijoje per 600, o N. Zelandijoje apie 25.

Nenatūralu, kad Maskvos Rusijoje kv. mylioj gyvena apie 20, o iš ten gabenami kolonistai į Lietuvą, kurioje kv. myliai tenka apie 115 gyventojų. Ar Dievulis leido žemę tam, kad vienai ją užgrobtų ir laikytų tuščią, o kiti būtų verčiami grūstis mažame plote? Ar tai nėra ženklas "politinio chaoso", iš kurio kvla didžia dalim maitinimo problemos? Būtų gal logiška trečia išvada: "masiniam badavimui" išvengti pirmiausia tektų pašalinti jo svarbiausią priežastį — "politinį chaosą".

Bet tam reikia didelės iniciatyvos ir kovos. Reformuotojai to nenori, tad, "politinį chaosą" tyliai sankcionuodami, ir imasi tos trečios "galimybės", kurioje lengviausia herojum virsti — imasi globalinės agresijos prieš negalinčius pasipriešinti — prieš negimusius.

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

Naujosios dinastijos ženklai čia, berods, buvo daug aiškesni negu faraonų paminkluose. Senoji Vižainio gatvė dabar virsto "Hindenburgstrasse", skersinis plentas — "Wilhelmstrasse". Mačiau dar ir "Bue-lowstrasse" nebeatmenu kokioje vietoje. Vargšui kronprincai atiteko senoji Kiaulių gatvė. Sujungdami abi dinastijas, žmonės iš bešališkumo ir respektuodami kronologiją vadindavo Kiaulių-Kronprinco gatve. Visi išlikę namai dabar turėjo didelius derva nutęptus numerius tokiuose pat rėmuose. Tvoroms išnykus, buvo pastatytos kelios didžiulės lentos kaip geros klouno durys skelbimams lipinti. Jų čia buvo devynios galybės kaip Egiptie Jeroglifų. Visi Hindenburgai pasirašyti buvo tik vokiečių kalba, kad barbariški vertimai nesuteptų jų skaistybės. Ties, kurie ėjo iš Susalių, buvo pusiau vokiški, pusiau lenkiški. Pagaliau buvo lietuviškų šalia vo-

Kaip veržiasi rusų senas imperializmas

Svajonė apjungti visus slavus

Kas įsidėmėtina Ar mes pažįstame rusų tautą? Turbūt mažai. Daugiau pažinome carų, paskui rusų bolševikų valdžią, kuri valdė ar valdo tautą. Ir šviesuomenė daro įtakos tautai ir net valdžiai. Pažvelkim į tarpą rusų šviesuomenės, ką iš jų vienas kitas galvoja apie rūpimus mums dalykus.

Pažintins pabėgėlių stovykloje 1945 metais vienoje pabėgėlių stovykloje, Vokietijoje, susitikau su vienu rusu, gimnazijos mokytoju. Įsikalbėjome.

Svalio revoliucija jį Rusijoje užklupusi trylikos metų vaiką. Taigi jau bolševikų režimo mokyta ir auklėtas. O kodėl jis nebolševikiškai nusiteikęs? Statistika jį išgelbėjus. Laimingų būdu jam buvę prieinami statistiniai daviniai. Tuos ėmęs žiūrėti, lyginti iš įvairių laikų. Ir supratus bolševikų apgaule. Be to, ir jo tėvas dar vaikui paslapčiom kalbėjęs apie buvusius geresnius laikus.

Atrodė plačiai išsilavinęs vyras, literatūros specialistas, domėjęs ne tik Rusijos, bet ir kitų pasaulio šalių gyvenimu. Pasisakė žinąs ir apie Pabaltijo tautas, žinąs ir apie jas ištikusią nelaimę — Sovietų okupaciją ir genocidą. Toliau kalbėdamas pasisakė, kad esąs priešingas svetimų žemių grobimo ir tautų naikinimo politikai. Rusiiai, io galvojimu, gana savos žemės ir turtų. Pabaltijys, Gu-

sa) tyliai sankcionuodami, ir imasi tos trečios "galimybės", kurioje lengviausia herojum virsti — imasi globalinės agresijos prieš negalinčius pasipriešinti — prieš negimusius.

Ar prieauglio kontrolė duos norimus vaisius — politinį pastovumą ir ūkinę gerovę? Apie tai tegalima spėti. Bet dabartiniai faktai rodo, kad prieauglio kontrolės nežada vykdyti kaip tik tie režimai, kurie pasėję ir tebesėja "politinį chaosą". Ar nebus pasiekta to, kad jų padidėjęs prieauglis išsilies iš dabartinių valstybinių ribų ir užlies tuštumas smurtu? Tai reikėtų, kad pasirenkantiems tik trečią "galimybę" tektų prisiminti viena po kitos visas tris — tarp jų "politinį chaosą" ir jo padarinį "masinį badavimą."

dija, Ukraina, Kaukazo ir kitos nerusų tautos galinčios savarankiškai tvarkytis. Esą nenatūralu ir nežmoniška vienai valstybei užgrobti ir valdyti bei išnaudoti svetimas tautas, ypač kai tos tautos pačios nori būti nepriklausomos.

Ten pat po kurio laiko įsikalbėta su kitu vyru, bene buvusiu aukšto rango kariškiu. Šis pasisakė nešąs priešingas Pabaltijo šalių nepriklausomybei, ypač kad jos jau savarankiškai buvusios gyvenusios ir pasirodžiusios sugebančios. Bet jis negalys įsivaizduoti Rusijos be Ukrainos.

Toje pačioje stovykloje pasitaikė proga išsikalbėti ir su žymiu ukrainiečių mokslo žmogumi ir veikėju. Jo pirmiausia buvo paklausta, kokią jis vaizduoja ateities Ukrainą? "Tikrai nepriklausomą!" tvirtai atsakė jis. Ukrainiečiai atsidėję rūpinasi ir dirba, kad Ukraina atgautų laisvę ir galėtų būti savarankiška, nuo Rusijos nepriklausoma.

Yra tekę kalbėti ir su visai jaunais ukrainiečiais. Tarp savęs jie ukrainietiška kalbėjo, dainavo ukrainietiškas dainas, deklamavo Tarasą Ševčenką. Maskolių labai nemėgsta.

Kas nenori sumažintos Rusijos

Ar įmanoma rusui prisijaukinti ukrainietį? Vargiai. Bet rusai, išimtinai velikorusiai (didžiarusiai), iš kailio neriasi, įtikinėdami save ir ukrainiečius, kad abi tautos artimai giminingos, ir esą likimo lemta joms neatskiriamai gyventi.

Antai paimkime rusų emigrantų žurnalą "Posiev" (Pasėlys), leidžiamą Vokietijoje (Frankfurt a. Main). To žurnalo praėjusių metų Nr. 3 M. Mironovas pristato skaitytojams Rolando Gaucherio knygą "Opozicija Sovietų Sąjungoje 1917-1967" (Roland Gaucher: "L'opposition en U.R.S.S. 1917-1967. Editions Albin Michel, Paris. 1967).

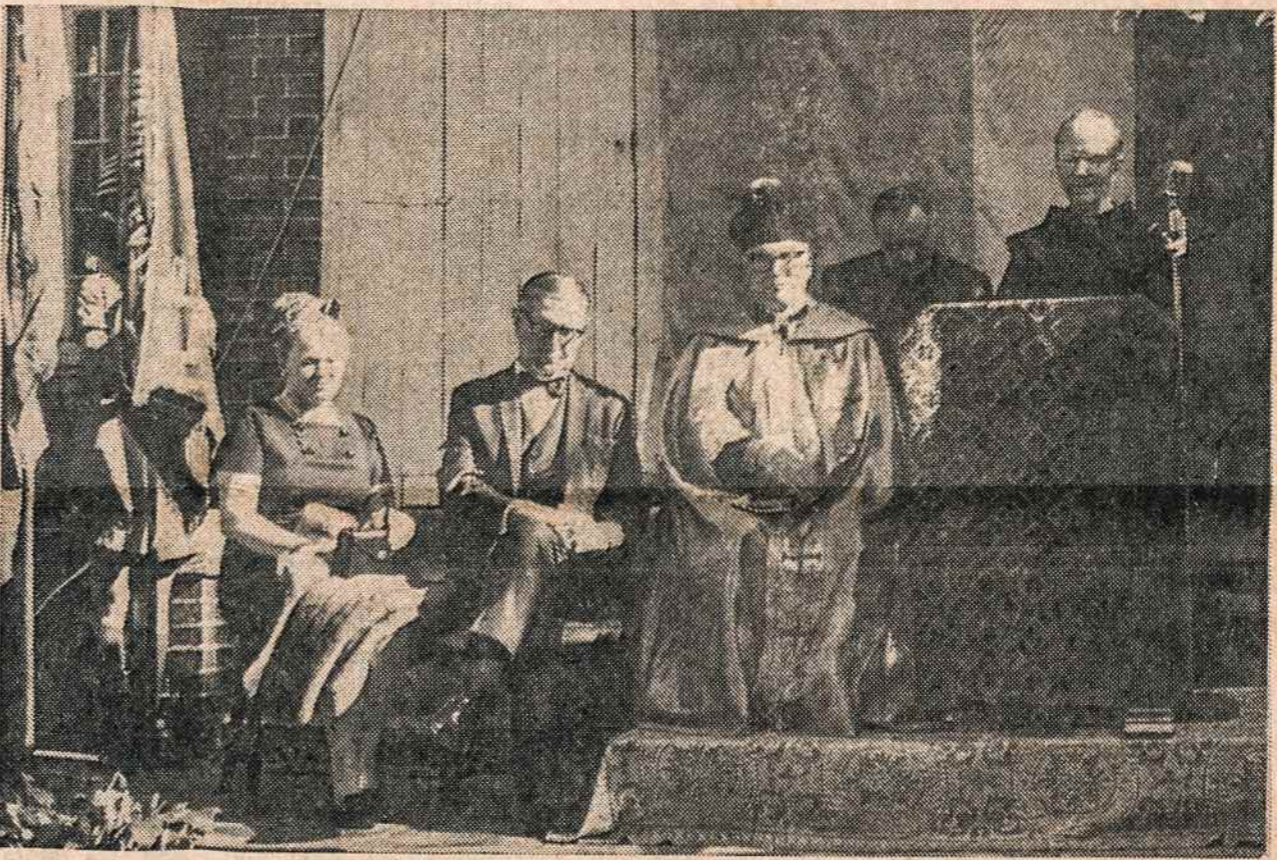
Kur knygos autorius R. Gaucher pagrindinai dėsto Sovietų valdžios Rusijoje nepasisekimus ir negeroves per 50 metų po revoliucijos, recenzentas reiškia savo pritarimą. Bet kai knygos autorius paličia Sovietų pavergtą tautas, recenzento nuomonė keičiasi: R. Gaucher esąs vakariečių įtaigotas. Ypač recenzentui rūpi Ukraina. Esą neabejotina, kad nacionalistai ukrainiečiai gausiai aprūpinę autorius savo separatisti-

niais leidimais. Nuosaukia knygos autorius kalbas apie Kaukazo tautų (išskirtinai Gruzijos) likimą. Minimas esąs ir lietuvių tautos pasipriešinimas komunizmui, nors pasipriešinimo buvę ir kitose Sovietų valdomose tautose. Bet piktinasi recenzentas, kad keliamas ukrainiečių nepriklausomybės uvertimas, nes tai, esą, "Rusijos išnarstymas" (rasčlenenije Ros-sii).

Po "Posievo" adresu padėtas prierasas, kad "straipsniai, pasirašyti pavardė ar autoriaus inicialais, nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę." Bet redakcija tokius straipsnius deda. O Mironovų yra ir daugiau...

Kas dar prieš Rusijos apkarpymą

Yra tokių ir labai šviesių, žymių žmonių. Paimkime žinomo rusų filosofo N. O. Losskio knygą "Rusų tautos charakteris", išleista to paties "Posievo" 1957 metais, atsiverskime 146 puslapį, rasime šitokius žodžius: "Ukrainiečiams separatistams reikėtų suprasti, kad dviejų rusiškų genčių perskyrimas į dvi valstybes sumažintų rusiškios tautos reikšmę ir svarbą istorijos raidoje."

Tėv. Leonardas Andriekus, pranciškonų provincijolas, kalba Kultūros židinio žemės pašventinime. Nuo jo į k. — Tėv. J. Liauba, Brooklyno pranciškonų vienuolys viršininkas, prel. J. Balkūnas, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis su žmona. Nuotr. R. Kisieliaus

N. O. Losskis kitoje knygoje, "Dostojevskis ir jo krikščioniškoji pasaulėžiūra", išleistoje 1953 New Yorke, rašo, kad ir F. M. Dostojevskii rūpėjusi slavų tautų vienybė. Dostojevskio manymu, visi slavai turėtų susivienyti, o Rusija turėtų būti jų globėja, nes "be vienijančio didžiulio savo centro Rusijos neįmanomas slavų sutarimas, be Rusijos neįmanoma ir išlikti slavams, jiems lemta visai nuo žemės paviršiaus išnykti, nors ir kažin kaip svajotų serbų inteligentijos žmonės arba visoki europietiška civilizuoti čekai."

Slavai lenkai ir ukrainiečiai Dostojevskii jau galvos turbūt nekvaršino, nes jie tada jau buvo rusų monarcho "prie-globstyje". (T.M. Dostojevskis gyveno 1821-1881). Jam dar rūpėjo Balkanų slavai: serbai, bulgarai ir kiti.

Dostojevskio manymu, susijungusiems slavams būtų geriau pravoslavų Rusijos monarcho valdžioje. Gyvenimas gi rodė, kad slavai ukrainiečiai jau Dostojevskio gyvenimo metais skundėsi Rusijos priespauda. Tam gana pasiskaityti nors tik Taraso Ševčenkos (1814-1861) kūrybos, kurios Dostojevskis, rodos, negalėjo nežinoti. Dostojevskis taip pat negalėjo nežinoti ir apie slavų lenkų (drauge su lietuviams) 1831 ir 1863 metų sukilimus. O jis svajoto, kad prie susivienijusių slavų Rusijos glboje "ka'a nors galėtų prisiliesti ir net nepravoslavai Europos slavai".

Ką sako poetas

Pravartu bus paminėti ir garsų rusų poetą Aleksandrą Sergejevičių Puškiną (1799-1837). Savo dvasia, tikrai bent jaunystėje, buvo žmoniškumo ir žmogaus laisvės šalininkas, dėl savo laisvų pažiūrų ir nepalankių carui ir caro valdžiai eilėraščių buvo ištremtas iš Peterburgo, pagyveno pietuose, paskui savo dvare kaime, Kaukaze ir vėl Peterburge. Bet kai caro valdžia žiauriomis priemonėmis ėmė malšinti 1831 metų Lietuvos ir Lenkijos sukilimą, kai dėl caro valdžios priemonių prabilo pasipiktinusi vakarų Europa, ypač Prancūzija ir Anglija, tai Puškinui atrodė, kad tie vakariečiai šmeižia Rusiją. Dėl to jis 1831 metais ir eilėrašty parašė "Rusijos šmeižikams" (Klevetnikam Rossii). Štai to eilėraščio pradžia (neeiluotinis vertimas):

Dėl ko jūs triukšmaujate, tautų gražybliai? Kodėl prakeikimu grasinate Rusijai? Kas jus papiktino? Lietuvos neramumai? Liaukitės: tai tarpusavis slavų ginčas, Naminis, senas ginčas, jau likimo pasvertas, Klausimas, kurio jūs neišspręsite.

Maža to, Puškinas lyg nežino, kad dar jo gyvenimo metais (nuo 1801) Rusijos pradėtas pulti Kaukazas, kai kurios Kaukazo tautos jau pavergtos, jau paglemžtos ir kai kurios Azijos tautos. Jis Rusiją vadina didžiule ir, tarytum grasinamas vakariečiams, nurodo sugrobstyto Rusijos sienas:

Jūs rūsčius žodžiais — pabandykite veiksmu!

Ar jau nepajėgus rusų caro žodis?

Ar rusas nuo pergalių nurpatęs?

(nukelta į 4 psl.)

Mūsiškiai mėgdavo šaipydami pasišiūrėti į tą spektaklį, bet posėdininkai tuo nė kiek nesivaržydavo, nors žiūrovų tarpe netrūkdavo nė moterų. (Bus daugiau)

minklas mūsų laisvės kovotojams su jų vardų įrašais.

Atlaikė granatų ir šrapnelių ugnį ne mažiau garsi pamišėlių ligoninė. Prieš ją kažin kodėl buvo daugiausia įtužę tiek rusai tiek vokiečiai, ir atsidūrusi tarp dviejų linijų, iš abiejų pusių ji buvo išskiaurinta kaip rėtis. Kaip ten galėjo gyvas išlikti visą laiką ištveręs dr. Jokantas, — tai yra dar viena iš neįmanomų karo keistenybių. Visa eilė kaimų buvo sunaikintų Kalvarijos apylinkėje, kaip antai: Santaka, Smalininkai, Naujienėlė, Brazavas, Brukai, Kreivoji, Molinė, Dambauka, Trivaravas ir t.t. Siek tiek stebino žmones, kad tame pragare "liuterių" sodybos be mažiausio nebuvo prasmegusios. Nukentėjusios šeimos dabar glaudėsi prie giminių; kiti, prisiminę senovę, rausėsi į žemes, arba vilkosi sienojus ir lentas iš apkasų, kaldamiesi būdas.

Kol ėjo šaudymai, kalvariškiai, kurie iš prigimties yra smalsūs ir nesurūgę žmonės, nepaisydami visų nepatogumų, greit apsiprato su tuo spektakliu. Juo labiau, kad abi pusės čia kaip susitarusios vaidino tiktai naktį, palikdamos dieną kareivių poilsiui, o ūkininkams darbu. Visi tad ėjo žiūrėti, kaip rusai švaistė prožektoriais, o vokiečiai leido oran "kugelius", tai yra ilgai šviečiančias raketas. Tos iliumenta-

cijos patrankų koncerte darė didelės šventės įspūdžio. Vaidai ir moterys per naktis nemiegojo ne tiek dėl baimės, kiek netverdami nepažiūsoje.

Dar daugiau turėjo džiaugsmo jaunimas ieškodamas ir krapštydamas nespėjusias granatas ir bombas, kurių pralaidavo medžioti ligi pat apkasų. Draudimai nepadėjo, kaip ir nelaimingi atsitikimai. Tas apsirimas buvo taip didelis, kad jaunikačiai greitai atnaujino reguliarius ketvirtadienių vizitus savo Dulcinėjoms, kurios atsidūrė anapus fronto. Pralįsti pro dvejus apkasus tam reikalui buvo jau pasiryžimas, tikrai vertas mergelių palankumo. Sunkiau buvo išsiskinti toks pat moterų landamas, jeigu atsisakytume tikėti jų pareiškimais, kad jos nieko daugiau nieškojusios, kaip užkas-taukų puodo parsinešti. Tiesa, gerai šeiminingai ir taukų puodas yra vertas žygio...

Pagaliau, tokio nepaprasto sąmyšio sukūryje teisybę su lengvada linksmai draugavo. Jeigu vienas Kalvarijos žydėlis galėjo pagauti po vatiniu žiponu granatą ir ramiai ją parsinešti namo, tai kodėl rūpestinga šeiminingė negali ieškoti taukų puodo tarp snaudžiančių apkasų?

Stiprių nervų parodė net seniai, kurie baigė savo amžių ant krosnies. Ten gulėdami, jie turėjo atvangos išstudijuoti

karo pabūklų veiksmus. Moterims verpiant troboje, toks senis nuo krosnies mokėjo pasakyti, kada reikia gulti žemėn, kada ne, nes iš šovinių švilpimo jis įgudė ne tik pažinti, kur buvo granata, kur šrapnelė, bet ir kaip arti šovinytės turės sprogti.

Rusai stovėdami temokėjo naikinti, deginti, gąsdinti ir demoralizuoti. Vokiečiai, šalia visų piktenybių, sugebėdavo ir prisijaukinti žmones. Pavasarį, keliamas pabūrus, jie, berods, nepasigailėjo nei paskutinės kiaušės, nei karvės, nei arklio, nei jāvų saujos, nei šeiminingės padėlių, nei kupurų. Kartais jie net suvaidindavo žmonių užpuolimus ant kareivių, kad galėtų dar daugiau ištuštinti ūkininkų aruodus ir visą valgomą mantą. Bet kai keliai pradžiūvo ir maisto pristatymas kariuomenei susitvarkė, vokiečiai mokėjo bent karo pradžioje pasirodyti ir dosnių ir geraširdžių. Kareiviai tada dalijosi iš savo virtuvės su žmonėmis ir ypatingai biednuomene visais savo skanėstais. Kava, kakao, cukrus, konservai, džiovinti vaisiai, net sviestas, sūris ir cigarai patapo bendra gėrybe, kurios visi lygiai, be skirtumo, sėmėsi pilnomis riešukučiomis. Man pačiam tėviškėje, kuri buvo prie pat fronto, dar teko duoti paaiškinimų dėl juodų miltų, kurių vokiečiai

maišus paliko kumečiams, bet iš kurių mūsiškiai nesugebėjo nei kukulių išvirti nei blynų iškepti. Tai buvo kakao.

Vokiečiai mokėjo būti korektiingi taip pat su moterimis. Apie kareivį, kurį vyresnybė už pasikėsinimą ant mergaitės per arimus ir per balas vaikė supančiota ir surištomis užpakalys rankomis, kad jis kas žingsnis klyptų purvynan bausmei už jo purviną pasielgimą — kalbėjo visa apylinkė. Rusų kariūninkai tokiais atsitikimais tik tyčiojosi ir begėdiškai šaipėsi.

Prie to vokiečių galantiškumo mūsų žmonės net praktiškai prisitaikė. Visų bėdų ginti jie siuntinėjo tik "bobas" pas komendantą, nes tik su jomis jis dar išlaikydavo pusiausvyrą. Vyriškio pasirodymas, ypač kiek jaunesnio, taip pašiausdavo komendantui skiauturę, kad tas ne tik nieko nelaimėdavo, bet džiaugdavosi sveiką išnešęs kuodą ir nepatekęs į darbo batalijonus. Noroms nenoroms teko grįžti į matriarchatą.

Kaikurios okupantų manieros atrodė mūsų žmonėms ir juokingos. Tik tik kariuomenei užėjus, pirmas jų rūpestis buvo įtaisyti patogumo vietas. Tam tikslui bet kur lauke kareiviai kasdavo griovį, ties juo pritaisydavo vieną laktelę po pakinklėmis, antrą atsiolinti, ir kas rydas visi tą pačią valandą eidavo ten... laikraščius skaityti.

Tulauskaitės "Vakarė banga"

Kalbant apie vasaros vandenų bangas, ne pro šalį gal bus žodį kitą tarti ir apie poezijos bangas. Šiuo atveju apie Gražinos Tulauskaitės "Vakarė banga". Tai penktasis jos eilėraščių rinkinys, išleistas poetės 60-tojo gimtadienio proga. Poilgesnės pertraukos po paskutinio rinkinio "Rudens žvaigždės" (1957), laimėjusio Liet. Rašyt. Draugijos premiją, poetė vėl prabilo net 107 eilėraščių rinkiniu.

Eilių pavadinimas simboliškas — gyvenimo saulei iš lėto slenkant vakarop, pakyla nauja kūrybinė banga, apie kurią įžanginiame eilėraštyje sakoma:

Kadaise širdis mano tarė:

"Dainuoti jau mudviem gana".
Bet vėlei sugrįžo vakarė
Liepsnojanti jūros banga.
(p. 7)

Kadangi kone kiekviename eilėraštyje ir dar ne kartą pasikartoja žodis "širdis", G. Tulauskaitę galėtume vadinti "širdies poete" (nepaisant, kad kiekviena poetė to titulo gaudytų). Bet iš tikrųjų čia apdainuojami tik meilės prisiminimai (tokio pobūdžio yra ir garsiojo Petrarkos sonetai Laurai). Šiuo atveju tie prisiminimai susiję su prarasta tėviške ir jaunyste. Tie du motyvai ir yra patys svarbiausi rinkinyje.

Prisiminimų poezija naujie-

siems kritikams gal bus ne visai aiški ir suprantama, jie pasiges tiesioginio pergyvenimo, daug ką nurašys į poezijos debitą. Nes čia dar tebesivaduoja daugiausia tradiciniai įvaizdžiai, kaip žvaigždės (jom skirta apščiui vieta), mėnulis (mokslo pasidarė didžiausiu poezijos konkurentu!), lakštینگala, žilvičiai, audra, žvakė ir pan.

Dūsavimai ties prarasta tėviške ir jaunyste, grįžimas sapne ar svajonėj į prarastus laikus daug jau kam pasirodys kaip pasenę ir išdainuoti motyvai (nors dar toks garsus rašytojas, kaip Proust, eina ieškoti prarasto laiko). Bet mūsų poetė čia turi ir daugiau ką pasakyti, negu tik dūsauti ir apgailauti. Ji žino, kad tai, kas prarasta, gyvenimo dainoj:

Gyventi liks daina manoji
Ir nenumirs tavoj širdy,
Nes ją ir žvaigždės tau dainuoja,
Gludučius skambinant girdi.
(p. 70)

Dėl to ir "širdis nemirs ir poledu". Iš tikrųjų tai jau didžiavertis, šekspyriškas motyvas.

Neretas rinkinyje yra ir mirties prisiminimo motyvas. Bet ir čia ne visur viešpatauja nusiminimas, o randi ir nemarybės paguodos:

Daina gims ne tam, kad nutiltų,
Kai baigias kelionė poeto:
Ji amžiams liks spindinčiu tiltu,
Dangus kad ir žemėj žydėtų.
(p. 85)

Be abejo, ir tai Maironio vardo vertas posmas, o panašių rastum ir daugiau. Prie to prisideda ir religinio nusiteikimo paguoda: jei gyvenimas gėlės sapnas, tai ji ir anapus žydės (p. 27). Poetė girdi guodžiančią Kūrėjo balsą "virš saulės ir žvaigždžių" (p. 76).

Poetė Gražina Tulauskaitė

Iš kitų aktualesnių motyvų yra gyvenimas svetimoje žemėje. Čia poetė dažnai grįžta į savo pamiltą Panemunę (nors daugiau geografinių vardu galėtų ir nebūti). Čia ji pareiškia savo visos tremties "credo":

Nenoriu plaukti vandenynu
Galingu, išdidžiu,
Kai paupiu kas suvadino
Manęs lydėt medžius.
Nenoriu perkopti viršūnių
Tų saulėj degančių kalnų:
Klajojanti liepsna aš būnu,
Kai pažemiu einu. (p. 64)

"Savam sodė viena dainuotoju" — pagrindinis mūsų poetės nusistatymas, artimas, žinomas, ir ne jai vienai. Stilistiniu atžvilgiu eilės kai

kur pajaurintos dialogo, kai kur randi humoristinio ir satyrinio nusiteikimo. Formos atžvilgiu vietom bandoma išsi-veržti iš įprasto ketureilio su palyginti, neblogais rezultatais.

Tačiau eilių sudėstymas alfabetiškai neišėjo joms visai į sveikatą — tą patį motyvą kartais randi knygos pradžioje, kartais pabaigoje. Bet aplamai "Vakarė banga" skaitytojui bus iš ko pasirinkti, kas labiau artima ir jo paties širdžiai.

(Gražina Tulauskaitė. **Vakarė banga**; lyrika. Hollywood, Calif. "Lietuvių Dienų" leidykla, 1968. 127 p., su autorės autografu. Kaina 2 dol.)

A. Tyruolis

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukštelė daina, Tekėj saulelė, Lopšinė lelytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokinių choro pritariant kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

"Dainuoju jums, Aurelija". Mano gitara, Meilės ilgesys, Melsvas drugelis, Vandens lelijos. Aukso žiedai, Ažuolų šlamesys, Baltos rožės, Einu namo, Vasaros lapai, Jau niekad ir Mama. Lengvos muzikos plokštelė kurią įdainavo A. Paukštelienė. Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Sigutė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinų šalis, Karta karalaitis, Tindy o tindy, Žiema, Miegokai vaikeliai, Striukis beuodegis, Sigutė ir Liepsnabarzdis rudaberzdis. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos plokštelė, kur pats autorius kompozitorius atlieka 11 savo kūrinį su pianinu. Mono, kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų recitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvyne, Lietuvos laukai, Tykiai, tykiai, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Oneginas — Čaikovskio, L'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leoncavallo, Meilės elektras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perliu ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofele — A. Boito, Perliu ieškotojai — G. Bizet, La Bohème — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne murgi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykiai, tykiai, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

A. Šabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrotas, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Kėrvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepture, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakaras, Nemuną, Pūgos, Žmogus, kuris gyvena, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidžia, Ryto čulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

New Yorko Lietuvių vyrų choras įdainavo: Tėve mūsų, Oi broli broleli, Aš pas tėvelį, Jodau dieną, Žvaigždutė, Anoj pusėj Nemunėlio, Ulioja bitelė, Oi toli toli, Pirmynį kova, Tu sakalėli, Atsišveikinimas ir Tėvynei. Mono 3 dol. Stereo 4 dol.

G. Vasiliauskienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopšinė, Daina prie upelio, Išdykęs rudenėlis, Kregždutė, Lakštingalos giesmė, Kalnų pie-menaitė, Pievoje žolelė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kaina 6 dol.

Lauksiu tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vejas, Barkarolė, Susitikimas, Eik, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitis, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijošius, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvyne Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vėsnios bais, Užuomarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktorai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškas tekstas S. Makaitytės. Kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailėtingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Sventas, Sventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemežio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašukti, Lietuvaitė, Studiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrotai, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskendo mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anūky, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtiniai, Sekminių ir Gardus alutis vaisai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdainuotos dainos ir arijos: Piovė lankoj, Vai ir prijogo, Kad aš ėjau uyltėlėn. Koks ten lengvas poilsėlis, Ralio karvytės mano, Generaliā aš išginiau, Saulute motinute, užtekėk, Kai aš mažas buvau, Šiū namo, Lopšinė, Žvaigždutė, Stasys, Devintoji banga, Agnus Dei, Ave Maria ir Funiculi funicula. Mono. Kaina 5 dol.

Nr. 2. Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arijos: Kur bakūzė samanota, Ugnelė, arija iš "Meilės eliksiro", L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekino senerada iš "Pajacų", arija iš "Rigoletto", Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdata N'Namurata (A. Canio), Dicitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužėli, nesvoliook, Pradalėli. Kaina 6 dol.

Šios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.)

Šiandien Amerikos katalikų bažnyčioje

Amerikos katalikų parapijų mokyklos retėja, ir mokinių skaičius jose mažta. Mokiniai turi pereiti į valdines mokyklas. Katalikų švietimo komisijos apskaitymu, šiemet katalikų mokyklose turi būti 4,860, 000 vaikų. Tai reiškia, kad per trejus metus skaičius sumažėjo 651,000.

Vertinama, kad vidurkis vienam mokiniui išlaikyti atsieina 638 dol. Tokiu būdu anas mokinių perėjimas į valdines mokyklas pareikalas švietimo biudžetą didinti 415 mil. dol.

New Yorko valstijoje vieno mokinio ruošimas brangesnis — iki 1,140 dol. Katalikų mokyklose čia yra apie 700,000; sumažėjo 58,524 mokiniais. Tad iš mokesčių mokytojų pinigų teks skirti į švietimo biudžetą papildomai 66 mil.

New Yorke šiemet katalikų mokyklų yra 12,425. Tai 400 mažiau nei prieš metus.

Aiškinama, kad trūksta pinigų. O jo reikia daugiau ne gu anksčiau, nes mažta vienuolių mokytojų skaičius. Jom buvo mokama apie penktadalis to, kas tenka mokėti pasauliečiam mokytojam.

Amerikos vyskupai šiemet paskelbė vajų 10 mil. — dvigubai daugiau nei pernai. Esą padidėjęs reikalas šelpti ki-

tus kraštus. Ypačiai Pietų Vietnamo, Biafros, vidurinių rytų vargšus. Ligi šiol Amerikos vyskupų šalpa tekdavo 40 kraštų, ja pasinaudojo apie 70 mil. neturtingųjų. Vajus prasidės nuo rugsėjo 28.

Popiežius Paulius pasisakė prieš "dezorganizuojantį" bendravimą bendroje komunikijoje su kitų tikėjimų žmonėm. Konkrečiai prieš bendras komunikijas su tais tikėjimais, kuriuose kunigystė nėra tikra.

Danijos pirmame bažnytniame sinode dauguma pasisakė prieš celibato apžadus kunigui priimant šventimus; pasisakė už leidimą vienuoliam pereiti į pasaulinius kunigus ir tada teisę vesti; pasisakė taip pat už leidimą priimti sakramentus tiem katalikam, kurie yra divorsavę (o tokių Danijoje esą 800).

Danijoje katalikų yra 25,000. Sinodo narių du trečdaliai buvo rinkti, trečdalis vyskupo skirti. Sinode trečdalis narių buvo kunigai.

Airijoje Killaloe vyskupija paskelbė, kad panaikina mokesčius už šliubus ir nepriima net aukos už krikštus. Parapijos turės išsilaikyti iš parapijiečių pastovaus mokesčio, ypačiai nevedusieji įpareigojami daugiau mokėti.

KONCERTAS IR VAKARIENĖ ŽIDINIO ŠVENTĖJE

Ta St. Matthias parapijos salė yra ne taip toli nuo busimojo Kultūros židinio. Žmonės galėjo lengvai atkeliauti iki salės, kur 6 val. turėjo prasidėti koncertas ir vakarienė.

Bet žmonės kaip paprastai vėlinosi, užtraukė gerą pusva-

landį. Vėlinosi net kvietieji garbės svečiai, viso žmonių prisirinko kokia 350. Buvo pilna salė, susėdusi už stalų.

Lietuviškai papuošta salė Visus stebino gražiai papuošta didelė salė. Ne sienos būdo dekoruotos, bet — stalai.

Stalai buvo užkloti lietuviškų spalvų staltiesėm, pav., vienas stalias buvo užklotas geltona staltiese, kitas žalia, trečias raudona. Tautinių spalvų buvo ir servetėlės ir net gėlės. Baltų chrizantemų viduriai buvo apipurkšti žaliai. Tarp tų gėlių pritaikytos žvakės.

Pridėkime ir indus. Jie nebuvo popieriniai. Jie buvo švarūs, elegantiški, dusliai žalios spalvos.

Taip sutvarkyti stalus tai yra didelis darbas. Čia ne restauras, kur turi visa, ko reikia papuošimui. Čia gi viską reikia savom rankom ir kojom sunėsti. Taip visas būrys pasišventusių žmonių čia triūsė net iš vakaro, kol padarė šią salę gražią ir patrauklią, pritaikytą vakarienei. Ypač daug dirbo šios parapijos vikaras kun. F. Raugalas.

Pradedamė koncertą Prieš vakarienę buvo koncertinė dalis. Kadangi visi jau buvo susėdę prie stalų lyg vakarienei, tai tuoj buvo invokacija, kurią sukalbėjo kun. A. Petrauskas. Trumpą žodelį tarė ir šio vakaro šeimininkas — rengėjas Tėv. Juvenalis Liauba. Jis pakvietė vakarui vadovauti aktorijū Vitalj Žukauską. V. Žukauskas šį kartą nesileido į linksmas istorijas, tuoj į sceną pakvietė solistę Aldoną Stempuzienę ir pianistą Aleksą Mrozinską.

Solistė padainavo Prisiderindama prie visos aplinkos, solistė A. Stempuzienė neapkrėvė programos daugybe dainų. Ji padainavo tik aštuonias dainas ir devintą — bisui.

Pradėjo Kačanausko — Mano gimtinė, toliau buvo: S. Simkaus — Oi augin, augin, V. Montvilos — Oi štraždėli, V. Jakubėno — Gėlės iš šieno, A. (nukelti į 8 psl.)

Kas pateisina rusų imperializmą

(atkelta iš 3 psl.)

Ar maža mūsų? Ar nuo Permės iki Tauridos, Nuo šaltųjų suomių uolų iki karštos Kolchidos, Nuo sukrėsto (potriasionnogo) Kremliiaus Iki nejudamų Kinų sienos, Plieniniais skydais blizgėdama, Nesukils rusų žemė? ...

Puiki atestacija! O koks Puškinas buvo jautrus dėl kiekvieno Rusijos imperializmo paminėjimo ar dėl Rusijos pagrobimų tautų užsistojimo, matyti iš jo atsiliepimo apie Adomą Mickevičių. Prisimintina, kad A. Mickevičius rusų valdžios buvo ištremtas iš Lietuvos į Rusiją ir kurį laiką gyveno Peterburge. Ten jo santykiai su Puškinu buvo draugiški. Bet kai Mickevičius išvažiavo į vakarų Europą ir pradėjo rūpintis Lietuvos ir Lenkijos išlaisvinimu iš Rusijos "globos", Puškinas jau kitaip nusiteikė. Nepalankius savo jausmus Mickevičiui išliejo eilėraštyje "Jis tarp mūsų gyvena". Štai kelios eilutės: Mūsų taikusis svečias mums tapo priešu — ir, Pataikaudamas siautulingai miniai, savo eiles Nuodais persunkia. Iš toli mums Ateina rūstaus poeto balsas, Pažįstamas balsas! ... Dieve! pašvęsk Jo širdį savo tiesa ir taika.

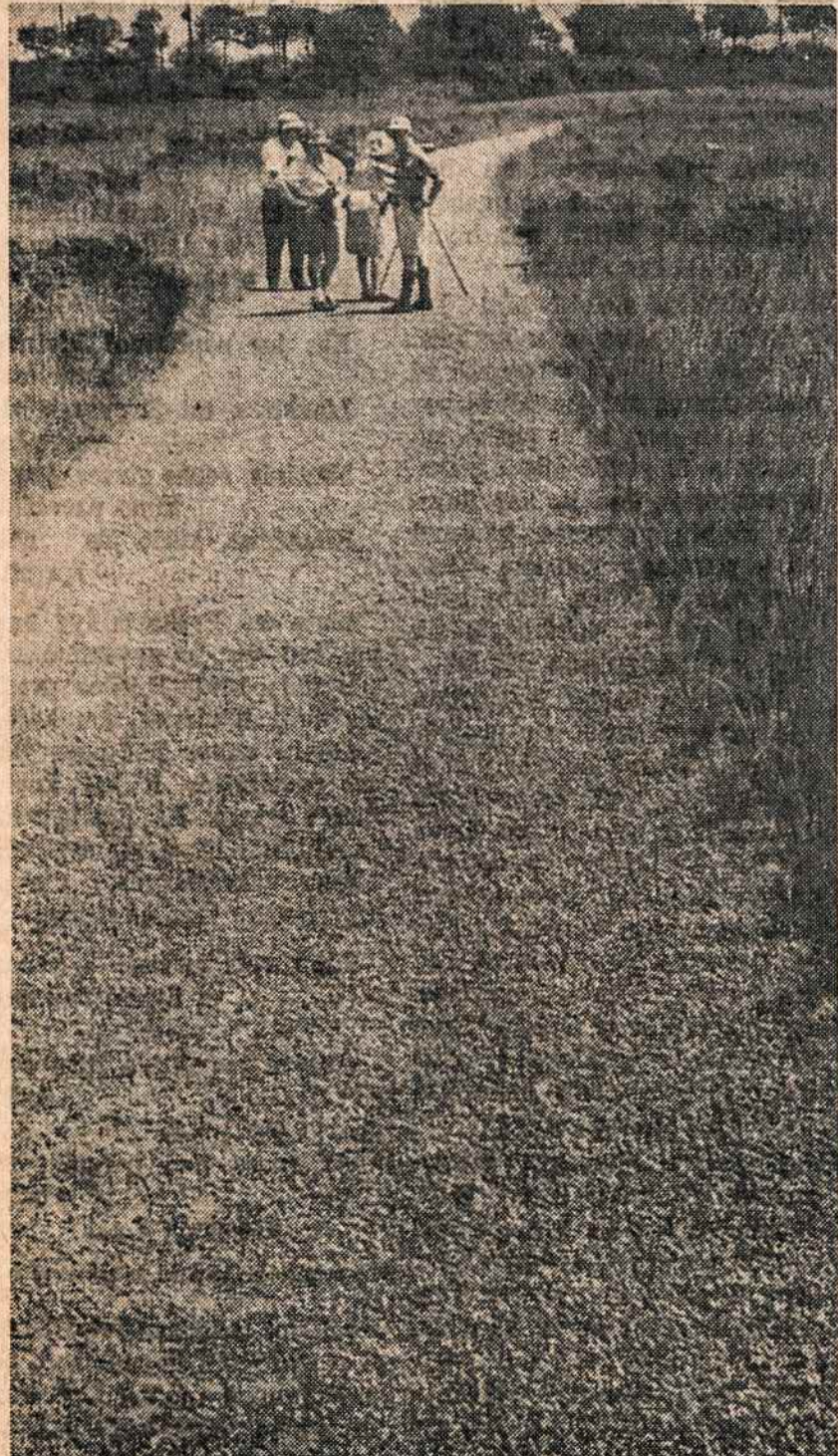
Taigi lyg A. Mickevičius nesizinojo ką daras!

O štai dar gabaliukas iš Puškinos eilėraščio "Aš pasistačiau sau ne rankom tvertą paminklą":

Apie manę garsas pasklis po visą didžiąją Rusiją, Ir ištars manę kiekvienas esąs joje liežuvis, Ir išdidus slavų vaikaitis, ir suomis, ir nūnai laukišnis Tūngūzas, ir stepių draugas kalmukas. Ir ilgai busiu žmonėms tuo malonus, Kad gerus jausmus savo lyra žadinau, Kad žiauriame savo amžiuje išaukštinau laisvę Ir nupuolusiems pasigailėjimo šaukiaiu.

Ar ne poeto gražbylystė geru nusiteikimo valanda? O nusiteikimų, jau matėme, yra buvę ir kitokių. Tiesa, garsas apie Puškiną pasklido dar plačiau nekai "po visą didžiąją Rusiją", kaip apie didelį poetą. Laisvę jis taip pat aukštino, bet asmens, ne tautų laisvę.

Ir daugiau pažįstame ir sunkiame inteligentiškų rusų, kuriems patinka didžiulė Rusija, nors ir per kraują, kardu ir ugnim išplėsta. Tokie nesisieloja kitų tautų laisvės troškimais. Taip buvo seniau, taip yra ir dabar. Dėl to mums ne tik rusas bolshevikas, bet ir rusas imperialistas užduoda rūpestį.

Paukščių stebėtojai — ornitologai New Yorko apylinkėse. Nuotr. V. Mažello

Balfo pirmininkui sulaukus senatoriaus amžiaus

Kun. V. Martinkaus 60 metų proga

JAV senatoriais renkami ir labai jauni, net neturį 40 m. amžiaus. Tačiau Romos imperijoje, kuri buvo sukūrusi klasinės valstybės pavyzdį ir davė pasauliui teisės pagrindus, senatorium galėjo būti tik sulaukęs šešiasdešimties metų amžiaus. Kun. Vaclovas Martinkus pavasarį sulaukė 60 m., bet būdamas griežtas lietuviškųjų tradicijų tęsėjas, švenčia ne gimtadienį, o vardadienį. Kun. Vaclovo Martinkaus šventojo globėjo šventė yra rugsėjo 28, tad, jam švenčiant šešiasdešimtąsias vardines, tenka jį prisiminti.

Kun. V. Martinkus yra gimęs 1909 kovo 15 Vaitelių km., Ylakių valsčiuje, Mažeikių apskr. Yra žemaitis ir kiekviena proga tą savo žemaitiškumą pabrėžia. Mėgsta ir tarmiškai "paūtoruoti". Baigęs Mažeikių gimnazijos penktas klases, 1928 įstojo į naujai įsteigtą Telsių kunigų seminariją. Kunigu išventintas 1935 balandžio 21 vysk. Justino Staugaičio, pirmojo Telsių vyskupijos ordinaro. Penkerius metus buvo Mažeikių parapijos vikaru. 1940 gegužės 5 paskirtas Židikų klebonu. Tose pareigose išbuvo iki pasitraukimo į Vokietiją.

Tapęs klebonu, kun. V. Martinkus pasirodė esąs geras administratorius ir ekonomistas. Karo metu, kada veikė įvairūs medžiagų suvaržymai, jis pastatė bažnyčią, kleboniją ir dar keletą pastatų. Sutvarkė kapines ir ant rašytojos Marijos Pečkuskaitės — Satrijos Raganos kapo pastatė paminklą, architekto Muloko suprojektuotą paminklinę koplyčią.

1944 spalio mėnesį pasitraukė į Vokietiją, pradžioje pastoriacijos darbą dirbo Bavarijoje, vėliau ėjo Liubeko stovyklos klebono pareigas. 1950 atvyko į JAV, dirbo senelių namuose, o nuo 1952 buvo Providence lietuvių šv. Kazimiero parapijos vikaru. Tos parapijos klebonui Jonui Vaitekinui mirus (1963 liepos 24), jo vieton paskirtas kun. V. Martinkus.

Janina Mathews, solistės Lionės Jodytės dukra, vėl dainuoja pagrindinį vaidmenį "Curley McDimple" — Burt Wheelers Teatre, 153 W. 43rd St. (Dixie Hotel), New York. Ji ten dainuos šešias savaites. Nuotr. V. Maželis

Kun. V. Martinkus yra jauno veikėjas ir organizatorius. Būdamas gimnazijoje, įstojo į ateitininkų organizaciją, o klierikaudamas, įsitraukė ir į pavasarinių veiklų. Penkerius metus buvo Mažeikių rajono pavasarinių pirmininku. Žemaitijoje organizavo pirmąsias ateitininkų stovyklas Vaiteliuose,

Kun. V. Martinkus kalba Putnamo seserų šventėje

Gandingoje ir kitur. Atvykęs į JAV, kelerius metus organizavo marijonų sodyboj Marianapolyje ateitininkų stovyklas ir jom vadovavo. Yra išrinktas moksleivių ateitininkų sąjungos garbės nariu.

Salpos reikalai jam taip pat prie širdies. Įsijungė į Balfo veiklą, buvo išrinktas direktorium, o prel. J. Končiui pasitraukus iš pirmininko pareigų, direktoriu buvo išrinktas pirmininku ir jau kelinti metai sėkmingai eina tas pareigas.

Kun. V. Martinkus minėtinas dar ir dėl to, kad jis išlaikė Lietuvos kunigų bei klebonų tradicijas — artimą ir nuosirdų bendradarbiavimą su pasauliečiais. Kun. V. Martinkaus klebonija yra atidara visiem,

joje vienodai priimamas ir vaišinamas dvasiškis ir pasaulietis. Naujosios Anglijos Katalikų Mokslo Akademijos židinio narių posėdžiai jaučiausiai vyksta Providence lietuvių parapijos klebonijoje; dalyviai priima mi su atviru lietuvišku nuosirdumu bei vaišingumu. Per vardines sukviečiami šimtai pasauliečių vaišėm.

Kun. V. Martinkui švenčiant savo šešiasdešimtąsias vardines, linkime jam Dievo palaimos ir ištvėrmės su ta pačia energija ir toliau taip dirbti, kaip iki šiol.

Pr. P.

Baltimorės žinios

Balfo skyriaus veiklos 25 metų sukaktis minima spalio 30. Minėjimo programai aptarti rugsėjo 14 Lietuvių Namuose buvo sukvietas Balfo skyriaus susirinkimas.

Maldininkų kelionė į Emmitsburg, Maryland, rugsėjo 21, pavyko gerai. Kelionei vadovavo prel. L. Mendelis. Pirmą visi pasimeldė prie Liurdo Mt. St. Mary's kolegijoje. Mišias auchojo prel. L. Mendelis. Po mišių buvo pietūs kolegijos kafeiterijoje. Šventoji valanda buvo vienuolyno koplyčioje pas labdaro seseris. Į Baltimorę grįžo jau vakare.

Lietuviškos radijo valandėlės piknikas buvo rugsėjo 21 graziame Conrad Ruth Villa parke. Žmonės pradėjo rinktis nuo 1 valandos. Sokiama grojo Jono Lekevičiaus orkestras. Valandėlės vedėjai A. Juškus ir K. Laskauskas visiem nuosirdžiai dėkoja, kad parėmė radijo programą.

C. Y. O. jaunimas naujus mokslo metus pradėjo rugsėjo 19 susirinkimu šv. Alfonso mokyklos kambariuose. Aptarti veiklos planai. Kviečia ir kita jaunimą prisijungti prie jų veiklos.

Kun. Mato Jarašūno pagerbimo ir susipažinimo programėlė bus rugsėjo 28 tuoj po 11:30 v. mišių parapijos salėje. Visi kviečiami dalyvauti. Jis yra parapijos naujas vikaras.

Kalėdojimas pradėtas rugsėjo 23. Bus aplankyti visi parapičiai. Kunigam įteiktos aukos skiriamos parapijos mokyklos išlaikymui.

Klebono laiškas išsiuntinėtasi visiem parapičiam. Laiške prel. L. Mendelis supažindina su rudens sezono darbais, padėkoja visiem už aukas, kurios buvo skirtos bažnyčios atnaujinimui, ir prašo padėti išmokėti likusias skolas.

Lietuvių posto 154 susirinkimas bus rugsėjo 28, sekmadienį, 2 v. popiet Lietuvių namuose. Bus supažindinti nauji valdybos nariai. Garbės kalbėtoju bus kun. A. Dranginis.

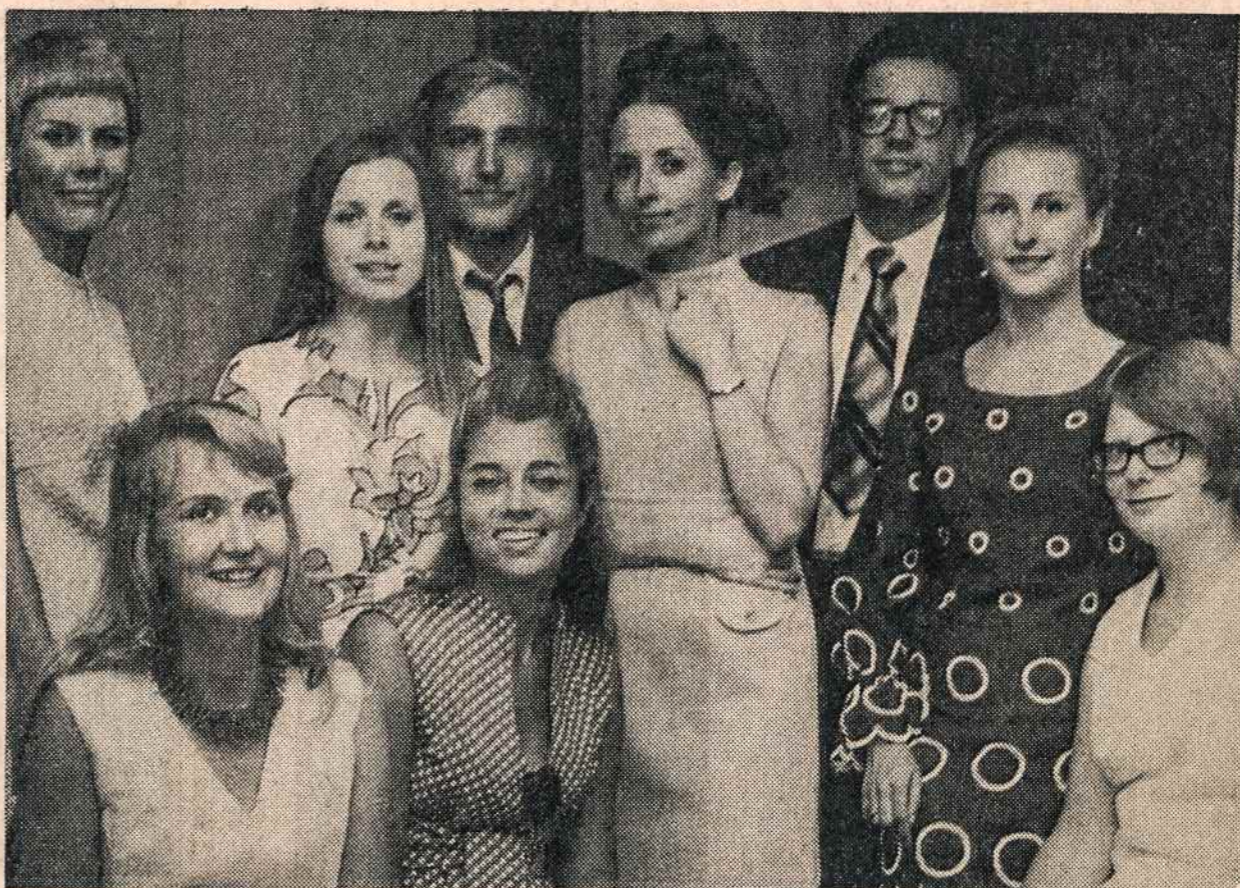
Jonas Obelinis

Eltos vedamasis Kongreso užrašuose

Atst. Edwardo J. Derwinkio iš Chicagos teikimu, Kongreso Užrašuose (rugs. 3, E 7073) yra išties ištrauktas angliško Eltos biuletenio editorialas "The 30th Anniversary of the Hitler Stalin Pact".

Vlho informacijos reikalų vedėjas vicepirmininkas Juozas Audėnas parašė atst. Derwinskiui laišką, dėkodamas už tą dėmesį ir ypač už tinkamas bei laiku pareiktas pastabas, siūlant įtraukti kalbamąjį pareiškimą į Kongreso Užrašus. Atst. Derwinkis Eltos pateiktą straipsnį pavadino gyva nelėmto istorinio akto analize. Perspausdinta Kongreso Užrašuose, analize, suprantama, įgijo daugiau svorio ir tapo daug plačiau paskleista.

(E.)

Solistės Lilijų šukytės priėmimo pas dr. B. Radzivanus. Iš k. į d. J. Mažeikaitė, D. Kezlenė, D. Kezytė, P. Skobeikis, R. Ridikienė, L. Šukytė, V. Radzivanas, N. Umbrasaitė, M. Sodaitytė. Nuotr. V. Maželis

SAVAITĖ JAUNUČIŲ GLOBĖJŲ KURSUOSE

Jaunučių ir jaunių ateitininkų stovyklos metu Dainavoje praėjusią vasarą Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba suorganizavo kursų jaunučių ir jaunių globėjams. Į kursus įsirašė 24 dalyviai, įvairaus amžiaus ir patirties. Vieni žinomi jaunučių ateitininkų globėjai ir vadovai, kiti — niekada globojamos grupės dar neturėję. Susirinko iš Kanados ir Amerikos lietuviškų bendruomenių: Toronto, Hamiltono, Chicago, Clevelando ir labiausiai išsiskyrusių Amerikos taškų — Los Angeles ir Bostono.

Kursam vadovavo MAS c.v. narė jaunučių reikalams **Elena Gudinskienė**, o jai artimai talkino seselė **M. Ignė** ir kun. **Antanas Saulaitis**, **S. J. Paskaitis** ninkais buvo pakviesti pajėgūs ir ateitininkų veikloje patyrę žmonės. Kursai tęsėsi visą savaitę.

Sunkumai ir galimybės

Kun. A. Saulaitis kalbėjo apie ateitininkų veiklos sunkumus ir galimybes. Siekdamas sunkumus įveikti, globėjas turi paruošti detalią veiklos programą ir sistemingai ją vykdyti. Kad darbas vyktų sėkmingai, globėjas turi pažinti veiklos aplinką, sąlygas, savo globotinius ir jų šeimas, o svarbiausia — pats turi būti lietuviškiuose ir ateitininkų kursuose gerai orientuotas.

Kun. A. Saulaitis paskaita buvo labai kruopščiai paruošta, detalizuota, įdomiai pateikta.

Kalba dr. J. Pikūnas

Ateitininkų Federacijos vadovas prof. dr. Justinas Pikūnas savo paskaita kursantams padėjo daug pilniau suprasti 7-13 metų vaiko psichologiją. Jis dėstė, kad iš prigimties žmogus turi dvejopus palinkimus: į gerą pusę ir į blogą. Pas vienus tie linkimai gali būti stipresni ir vieną pusę, pas kitus — į kitą. Globėjas savo grupės narius turi gerai pažinti, tada lengviau bus galima pasirinkti veiklos taktiką.

Naudingi patarimai

MAS c.v. vicepirmininkė **Gabija Juozapavičiūtė**, kalbėjusi apie ateitininkų organizacijos tikslus, davė dešimt labai naudingų patarimų jaunam jaunučių ateitininkų globėjui: pvz., palaikyk su nariais artimus ryšius, ugdyk savarankiškumą, pats būk geras ateitininkas, pažadus ištesėk ir t.t.

Seselė Ignė įdomiai aptarė grupės jungiančius elementus (bendrą praeitį, idealus, organizacinę vienybę ir kt.), organizacijų tikslus ir vadovų tipus.

DETROITO ŠV. ANTANO PARAPIJOS TARYBOS RINKIMAI

Detroito arkivyskupijos sinodo nutarimų pasėkoje jau pradėdami paruošiamieji darbai parapijų taryboms išrinkti. Rugsėjo 9 įvyko Detroito arkivyskupijos Detroito miesto vidurio vikarijato (core city vicariate) susirinkimas specialiai parapijų tarybų rinkimų klausimams gvildinti. Siam vikarijatom priklauso 19 parapijų: šv. Alojzo, šv. Onos, šv. Antano (lietuvių), šv. Benedikto, šv. Bonifacio, šv. Dominiko, šv. Jono Nepamuko (Nepomucene), šv. Juozapato, šv. Juozapo, šv. Leono, šv. Marijos, šv. Sventiausios Trejybės, Atpirkimo Motinos, šv. Patriko, šv. Petro ir Povilo, šv. Sventiausios Širdies ir Saldžiausios Marijos Širdies, šv. Antano parapijai atstovavo Celia Dorantes, Genevieve Duggan, seselė M. Eleonora, Virginia Garbety, Bytautas Kutkus, Jurgis Mikaila, Albertas Misiūnas, Stasys Simoliūnas ir Genovaitė Viskantienė.

Susirinkimui vadovavo Detroito miesto vidurio vikaras kunigas George Van Antwerp. Pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. Arthur Deegan, kuris paruošė pagrindines taisykles parapijų taryboms rinkti visoje Detroito arkivyskupijoje. Jos yra at-

spausdintos 45 puslapių knygutėje "Jūsų parapijos Taryba" ("Your parish council"). Visi gavome šias knygutės ir su atidumu iš klausėme daktaro Deegan paaiškinimus. Taipgi visiem susirinkimo dalyviams buvo pranešta, kad jie automatiškai įeina į savo parapijų organizacinius (Steering) komitetus, nors tie komitetai dar galės būti praplėsti. Mes čia pat įgaliojome Albertą Misiūną susitarti su klebonu kun. Walter Stanevičium dėl pirmojo šv. Antano parapijos organizacinio komiteto posėdžio. Šio komiteto uždavinys bus paruošti laikinas taisykles parapijos tarybos veiklai ir rinkimams, išaiškinti visems parapičiams parapijos tarybos pareigas, reikšmę ir teises, nusakyti jos sudėtį, sudaryti nominacijų komisiją ir praveisti rinkimus. Arkivyskupas John Dearden pageidauja, kad tarybos būtų išrinktos iki Naujų Metų. Dr. Arthur Deegan aiškiai pabrėžė, kad visi klebonai privalo aktyviai įsijungti į tarybų rinkimus ir kad be jų nuosirdios pagalbos darbas nebus sėkmingas, todėl šv. Antano parapijos atstovai ir nutarė pirmiausia užmegzti glaudų ryšį su klebonu.

V. Kutkus

IŠ VISUR

— Lietuvos konsulas Los Angeles mieste šį mėnesį švenčia savo 30 metų veiklos sukaktį. Nuo konsulato įsteigimo ligi dabar konsulu yra vienas ir tas pats asmuo — dr. J. J. Bielskis. Ši sukaktis bus minima spalio 26 banketu Ambasador viešbutyje, kurį ruošia Alto Los Angeles skyrius.

— **Dr. Domas Jasaitis**, Tėvynės Sargo redaktorius ir veiklus visuomenininkas, ateitininkų medikų "Gajos" korporacijos 40 m. veiklos minėjimo iškilmingoje vakarieneje spalio 12 pasakys pagrindinę kalbą.

— **Prof. dr. Kazimieras Labanauškas**, Kalifornijos universiteto profesorius, dėstąs augalų biochemiją Riversidėje, išvyko į Vokietiją, Hannoverį, studijų reikalais. Ten išbus pusę metų.

— **Pianistas Andrius Kuprevičius** vyksta į Kolumbijos sostinę Bogotą, kur spalio 1 įvyks jo koncertas. Jį globoja dr. Z. J. Hermanavičius, gyvenąs Caracase.

— **Dainuojanti Žymantų šeima** rugsėjo 27 koncertuoja Clevelande Dirvos rengiamame vakare, kuris įvyks Šv. Jurgio parapijos salėje.

— **Kun. dr. K. Matulaičio** 75 m. amžiaus sukaktis bus minima Londone, Sporto ir socialinio klubo salėje spalio 19.

— **Lietuvių Rašytojų Draugija** ruošiasi naujiam rinkimam. Balsavimo lapeliai jau išsiuntinti. Naujoji valdyba bus New Yorke. Kandidatuoja 8 rašytojai.

— **Aloyzo Barono** eiluota knygutė vaikam "Diena prie ežero" jau spausdinama M. Morkūno spaustuviėje. Leidžia Terra. Ilustravo Nijolė Vedegytė-Palubinskienė. Knygutė bus įršta į kietus viršelius ir, manoma, išeis iki spalio 12 d., kada Chicagoje įvyks "Eglutės" ruošiamas literatūros vakaras mažeisiems, kurie tada turės progos įsigyti naują leidinį ir gauti autoriaus autografa.

— **Prof. dr. Antanas Maceina**, eilę metų profesoriaująs Mionsterio universitete, Vakarų Vokietijoje, angažuotas parašyti naują knygą leidinių serijai "Krikščionis gyvenime". Naujas prof. A. Maceinos veikalas numatomas pavadinti "Didieji dabarties klausimai". Šio mėnesio pabaigoje Europoje išleidžiama vokiečių kalba nauja A. Maceinos knyga apie komunizmą.

— **Inž. Leonas E. Strikaitis**, dirbąs Dana laboratorijoje, Kalifornijoje, buvo apdovanotas premija (Award of Excellence) už pasižymėjimą gaminant tam tikrus elektroninius aparatus. Tai įvyko San Francisco mieste, kur kasmet surengiamos elektronikos aparatų parodos. Iš daugelio šimtų elektronikos eksponatų išrenkami patys geriausi aparatai techniniu, komerciniu ir estetiniu atžvilgiu. Džiugu, kad po ilgos atitranks premija teko mūsų tautiečiui.

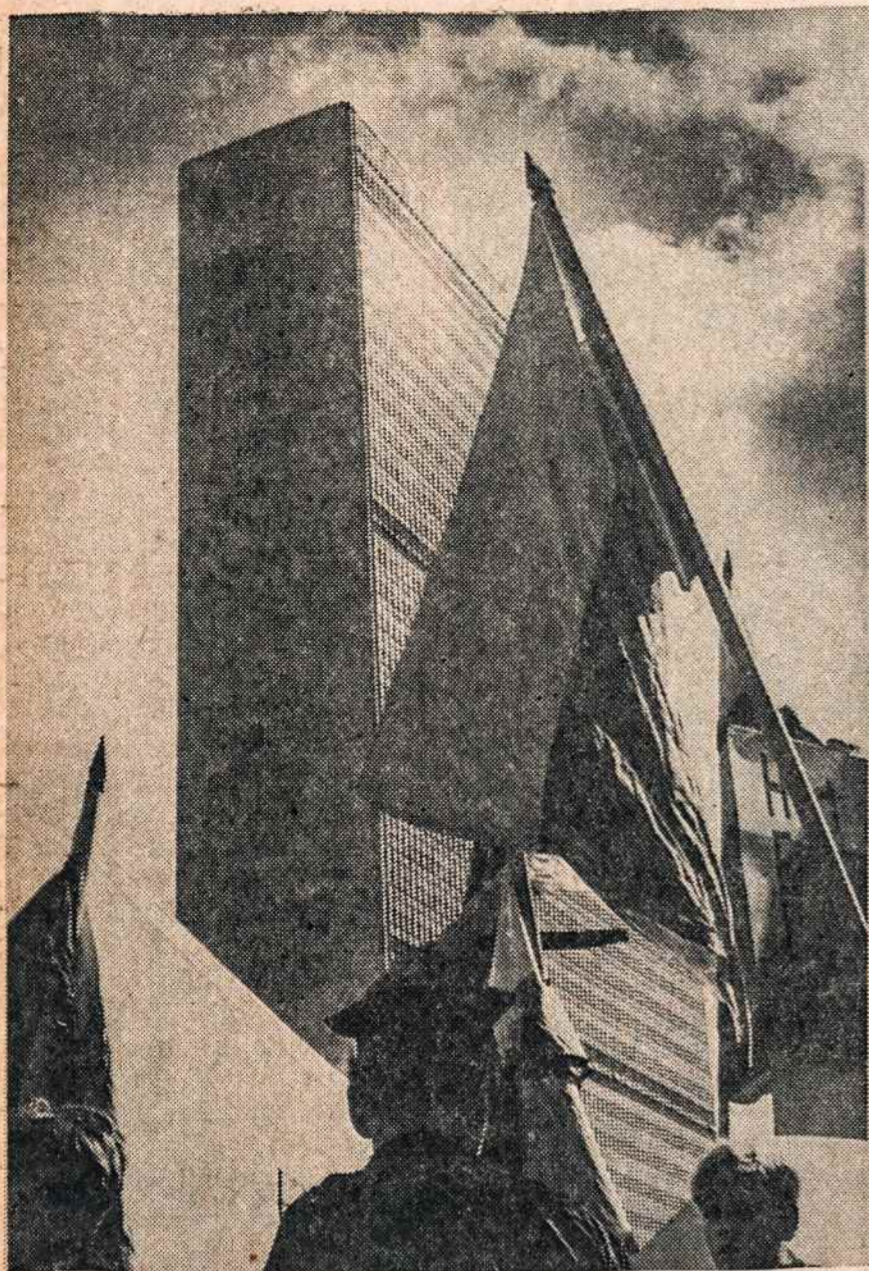
— **Dail. Vida Krištolaitytė** savo atostogas praleido Europoje, lankydama žymiausias muziejus, meno galerijas, koncertus. Lankėsi Anglijoje, Belgijoje, Olandijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Sveicarijoje, Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje. Mokslo metam prasidedant, grįžo prie savo pareigų. Mokytoja — dėsto meną vienoje New Yorko gimnazijoje.

— **Sol. Dalios Kučienienės koncertas**, akomponuojant kompoz. Dariui Lapinskui, įvyks spalio 4 Chicagoje, Jaunimo Centre. Koncertą rengia LDK Birutės draugijos centro valdyba.

— **Kanados lietuvių katalikų centro organizacinis komitetas** šaukia Kanados lietuvių katalikų atstovų suvažiavimą Torontose spalio 4-5.

Daina Kojelytė

— **Mokyt. Fr. Skėrys**, vykdydamas mirusio E. Simonaičio testamentą, perėmė Vydūno fondą. Pinigai laikomi taupomoje kasoje Weinheime. Jis toliau rūpinsis ir Vydūno kapo priežiūra.

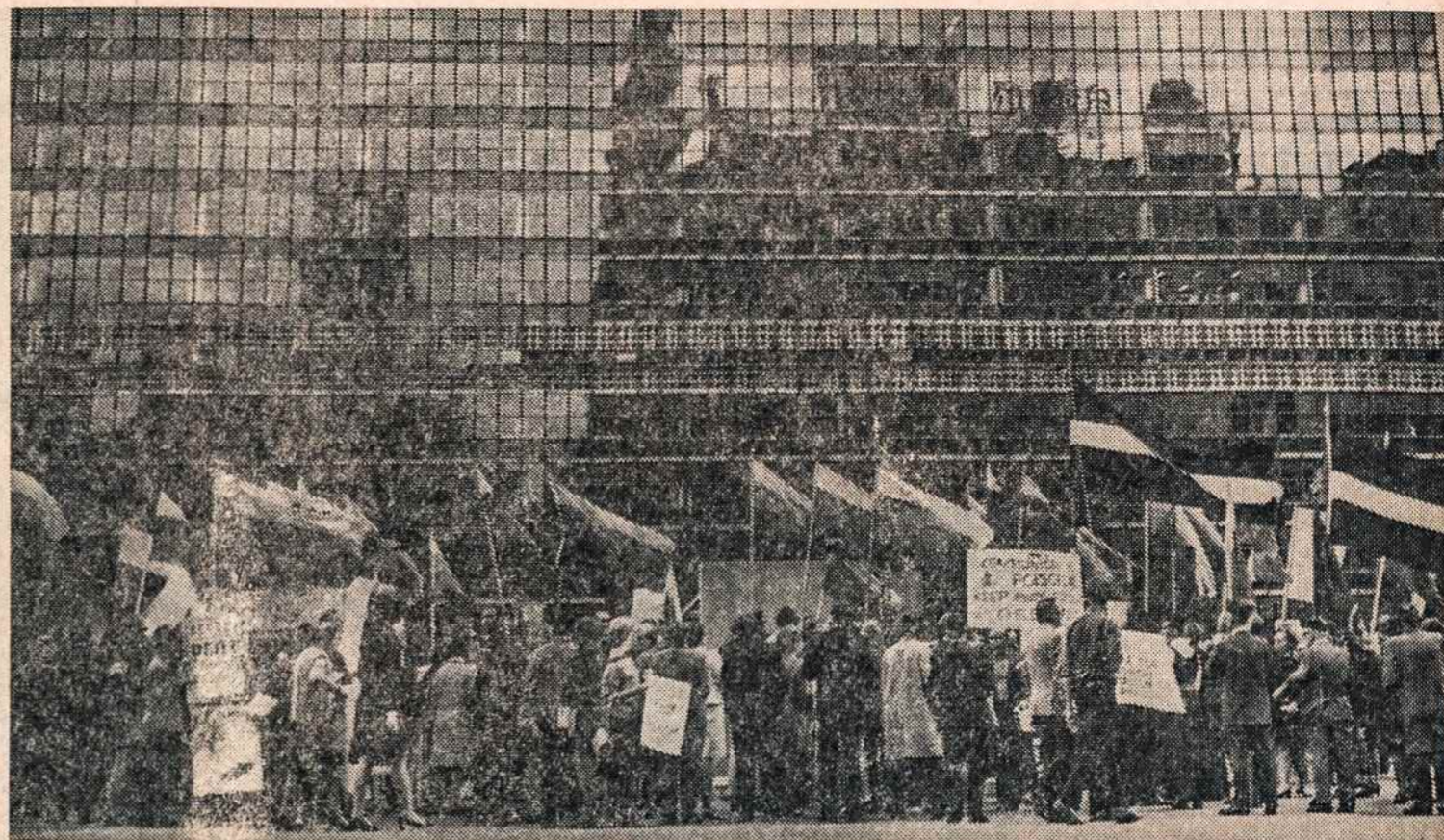

Policija ir vėliavos prie Jungtinių Tautų

Nuotr. R. Kisieliaus

Kalba Kinijos atstovas prieš Jungtinių Tautų ministris Wan Meng-Hsien. Nuotr. R. Kisieliaus

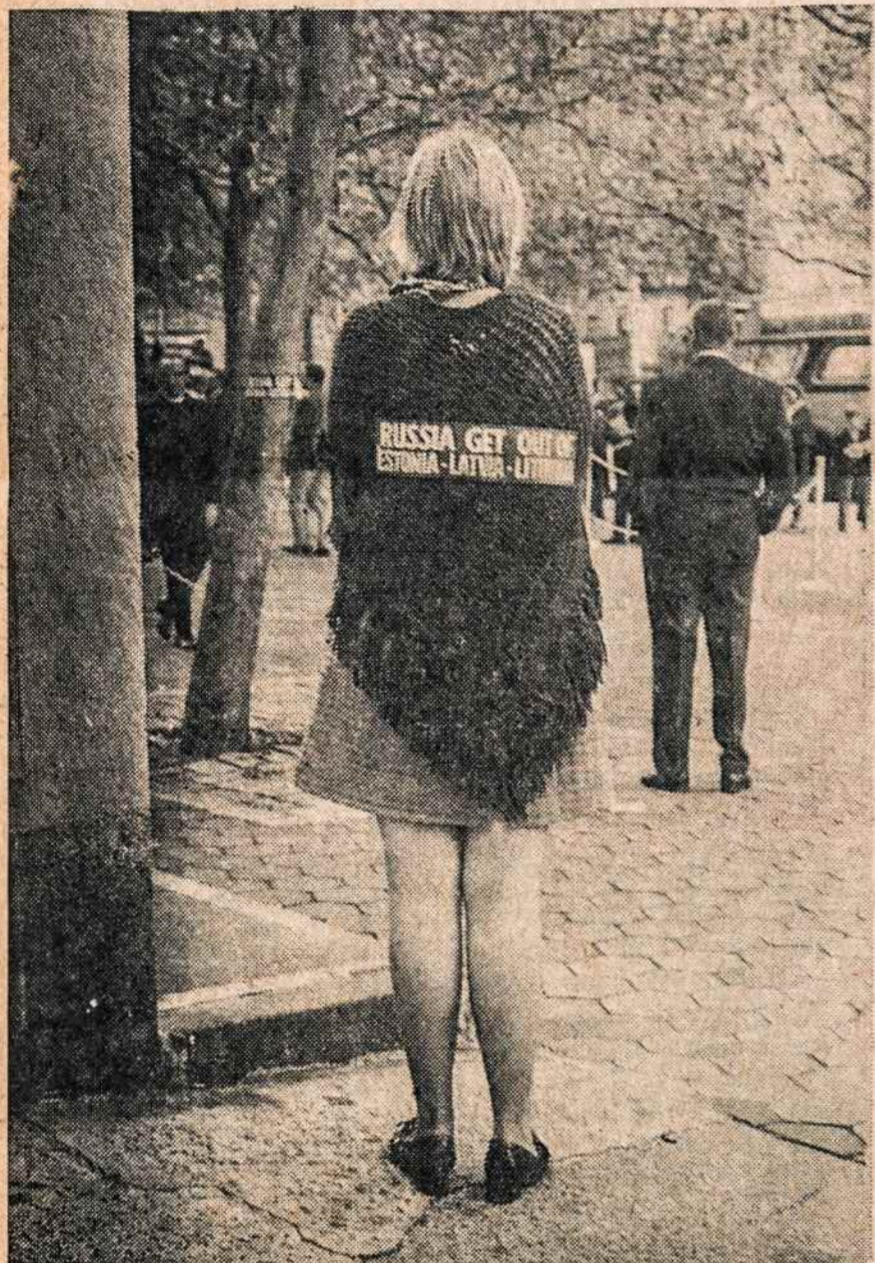

Vėliavos, vėliavos ir plakatai demonstracijose prie Jungtinių Tautų.

Nuotr. V. Maželis

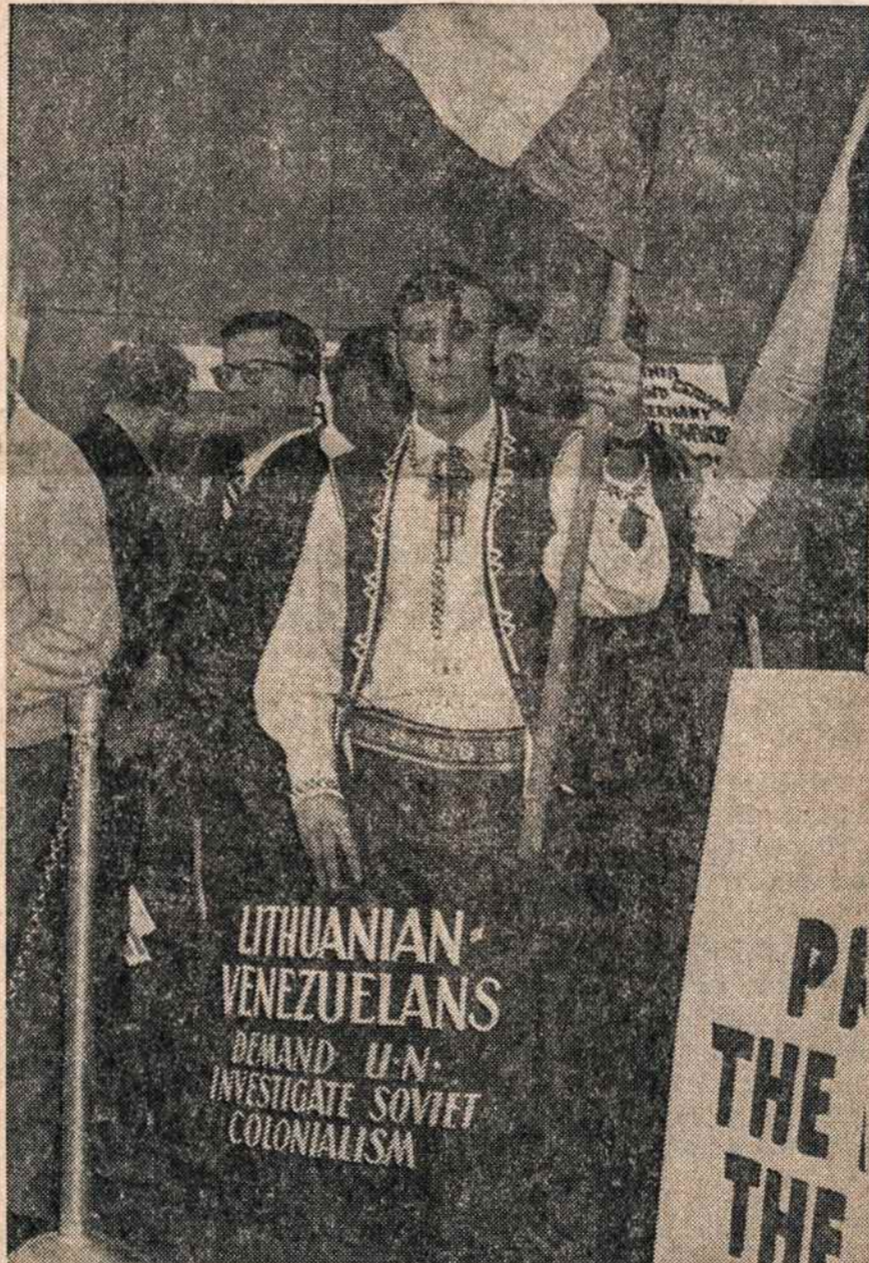
Pabaltiečių demonstracijos prie Jungtinių Tautų

Demonstracijose prie Jungtinių Tautų New Yorke rugsėjo 20 dalyvavo daugiausia lietuvių

Viena iš demonstruotojų

Nuotr. R. Kisieliaus

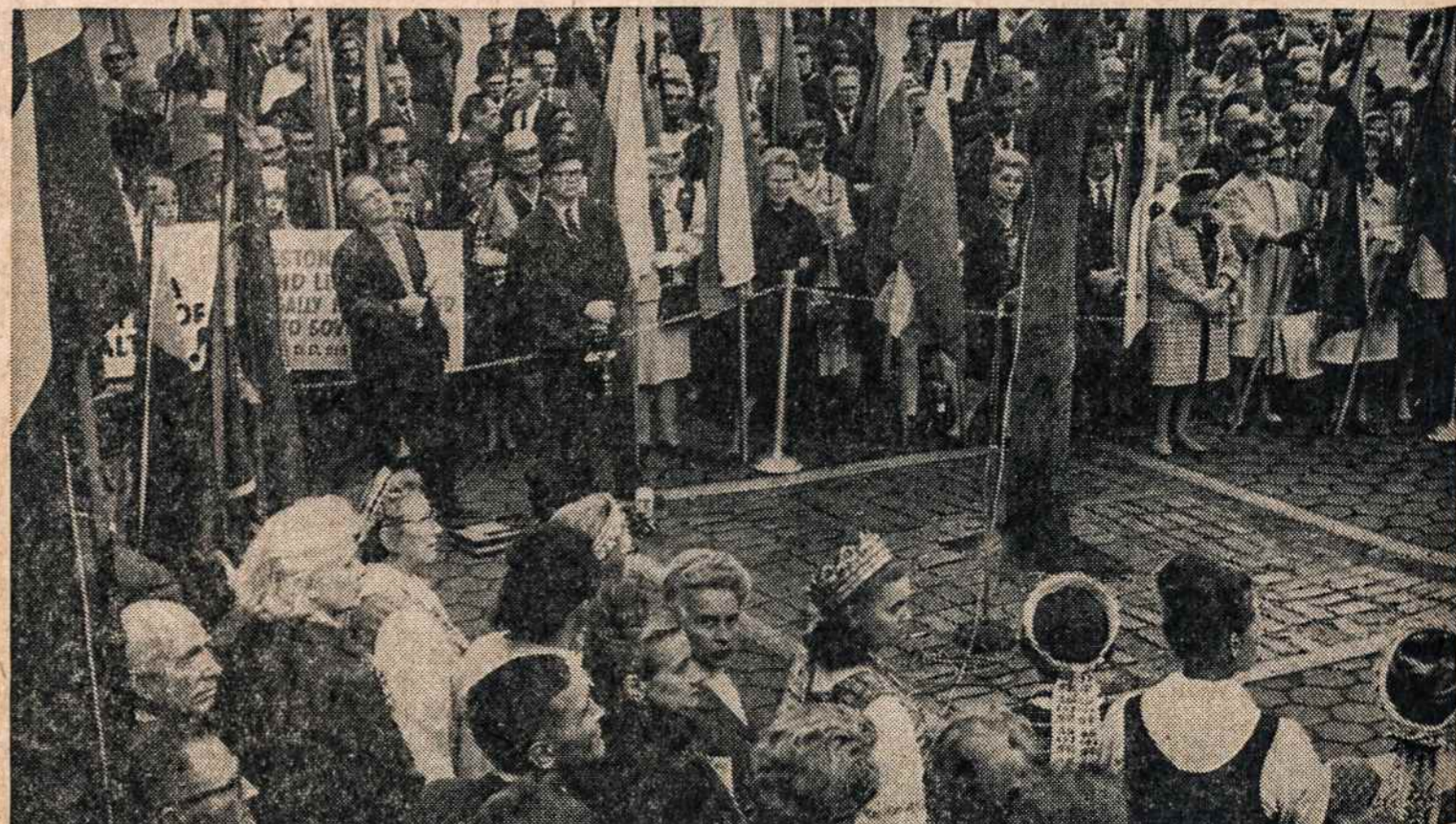
Jaunas demonstrantas su lietuviška vėliava ir plakatu. Nuotr. R. Kisieliaus

Prie Jungt. Amerikos Valstybių ambasados nešamas įspūdingas plakatas. Nuotr. R. Kisieliaus

Policija uždaro Jungtinių Tautų vartus, kad demonstruotojų vėliavos nepatektų vidun. Nuotr. R. Kisieliaus

Demonstracijos metu klausomasi kalbų

Nuotr. V. Maželis

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo 1969-70 metų I-ji Futbolo komanda: I-ji eilė iš k., L. Kreicas, J. A. Vainius, R. Malinauskas, L. Markiet, V. J. Bileris, II-ji eilė, P. R. Vainius, J. Kulys, N. Šileikis, P. Česnauskas, E. Remeza, R. Budraitis ir Komandos vadovas Ringaudas Remeza. Trūksta S. Mrozinsko, P. Vainiaus, A. Jankausko ir J. Malinausko.

KVIEČIAME SPORTUOTI

Mokslui prasidėjus, sportą mėgstas lietuviškas jaunimas taip pat rengiasi naujam sezonui. Kiekvienais metais sportą mėgstas jaunimas kas savaitę renkasi į Franklin K. Lane viešąją mokyklą. Ten praleidžiamas laikas žaidžiant, mąkstintis, besimokant plaukioti. Ši tradicija palaikoma jau 15 metų.

Jaunimo tarpe yra populiarinama visos sporto šakos. Tam vadovauja New Yorko sportininkai ir Atletų Klubu vadovybė. Taip sudaromos sąlygos lietuviui savo tarpe sportuoti.

Sporto vadovai stengėsi gauti kuo geriausias sąlygas, turėdami su mokyklos vadovybe. Tuo tarpu tėvai, neįvertindami jų pastangų, neleidžia savo vaikų sportuoti ir patys nedalyvauja. Už salę ir baseiną yra imamas labai mažas mokestis, bet už tą mokestį labai daug duodama jaunimui ir vyresniesiems. Gali sportuoti trijose salėse ir maudytis baseine. Yra sąlygos krepšiniui, tinkliniui, stalo tenisiui, maudymuisi, mankštom ir futbolui. Taip pat, jei susidaro norinčių, pradedamos baleto ir svorio numetimo mankštos. Mokykla su malonumu kviečia ir kitos veiklos šakas — kaip šachmatininkus, choristus, artistus, kuriems duoda pianinus ir atskiras sales. Bet norint visa tai gauti, reikia sudaryti tam tikrą dalyvių skaičių.

Kiekvienas, sumokėjęs 5 dol., vaikai — du su puse, gali ateiti kada nori vieną dieną per savaitę. Čia jie gauna sales ir baseiną. Atletų Klubas nenori prarasti tokios galimybės, nes prie salės ir baseino yra susidariusi eilė. Jei dabar tą galimybę prarasti, tai vėl reikės laukti, jei norėsi pasinau-

doti salėm. Todėl kviečiami visi tėvai. Atvykit su savo vaikais, ypačingai su mažais, kurie norėtų išmokyti plaukti. Išjunkite į čia esančių sportininkų eiles. Informacijų reikalauja kreiptis į Atletų Klubą ar į organizatorių: P. Gvildį, D. Birutienę ar V. Steponį.

Susirūpinkime futbolu
Taip pat laikas susirūpinti lietuvišku futbolu. Futbolininkai jau daug metų reklamuoja lietuvius amerikiečių gyvenime New Yorke. Kaip visoje lietuviškoje veikloje, taip ir čia vis sunkiau sudaryti grynai lietuviškas komandas. Susimaišę su amerikiečiais, prarandame visą savo tikslą — išlaikyti lietuvišką sportą.

Futbolui vadovauja Atletų Klubas. Kiekvieną šeštadienį vaikai, o sekmadienį didieji žaidžia pirmenybių rungtynes. Yra net penkios komandos, pradedant mažučiais iki 13 metų ir nuo 13-15 metų, taip pat 15-18 metų vyresnieji. Be jų dar yra dvi suaugusių komandos. Taigi, norint sportuoti yra geros sąlygos. Jie galėtų įsijungti į vieną iš šių komandų.

Futbolo sezonas prasidės jau šį mėnesį. Todėl kviečiamas visas lietuviškas jaunimas prisidėti, kad galėtume turėti grynai lietuviškas komandas. Besportuodami susiprinsime savo sveikatą ir užgrūdinsime kūną.

Kol šviesu ir dienos ilgesnės, futbolininkų praktika vyksta Victory Field aikštėje prie Woodhaven Blvd., nuo 5 v. iki tamsos. Vėliau prasidės Franklin K. Lane mokykloje. Galite čia ar į šeštadienę mokyklą atvesti vaikus susipažinti. Užtai prašome visus, kurie skaitys šį pranešimą, pačius at-

vykti su vaikais arba paraginti kitus, kurie norėtų prisidėti. Kol neturime lietuvių namų, naudokimės viešais parkais ir salėmis. Kviečiame visus į sporto darbą. V.S.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

- Čekoslovakijos moterys pirmąją pasaulio moterų pirmenybę, Liubline, surinkusias 9 taškus iš 10 galimų. Sovietų moterys turi 8 taškus iš 8 galimų.
- Havanos tarpt. turnyre, likus 1 ratui iki pabaigos, pirmavo Suetinas (Sov.) su 10½ tš., jugoslavias Gligoričius 10, Korčojus 9½ tš.
- Europos koresp. pirmenybių baigėmėje rungtis Lietuvos komanda (UdSSR-Litauen). Fernschach rugpjūčio ir rugsėjo nr. nr. pateikia nekurius Lietuvos komandos pasekmes: 1 lentoj Ditt (Vok.) — Mikėnas 1-0; 7 lentoj Czrenner (OL) — Lakiūnas 1-0; 11 lentoj Milvydas — Rūster (R.Vok.) 1-0; 12 lentoj Vladimirovas — Beisser (Vok.) ½-½ ir prieš Voronkovą (Sov.-Maskva) 1-0.
- Ir didmeistriai pralaimi! Bostoniškis meistras Harry Lyman sutvarkė didmeistrį A. Bisguierį, Merimacko didžiųjų prizų turnyre, rugsėjo pradžioje. Čia toji partija, pridariusi tiek skausmo didmeistriui, kad jis nebeatidėjo ir sekančioje partijoje prieš kitą bostoniškį Timmą. Baltieji: Lyman, juodieji: Bisguier. Dviejų žirgų apsigynimo partija.

- 1 P-K4 — P-K4
- 2 B-B4 — QN-B3
- 3 N-KB3 — N-B3
- 4 P-Q4 — PXP
- 5 P-K5 — P-Q4
- 6 KB-N5 — N-K5
- 7 NXP — B-QB4
- 8 B-K3 — BKN?
- 9 QxB — 0-0
- 10 BxN — PxB
- 11 N-B3! — P-KB3
- 12 PXP — NXP
- 13 0-0 — Q-K1
- 14 B-B4 — Q-B2
- 15 B-N3 — B-B4
- 16 QR-K — N-R4?
- 17 R-K2 — NxB
- 18 RXP — Q-N3
- 19 KR-K — BxP
- 20 R-K7 — Q-B3
- 21 R1-K5 — Q-R3
- 22 N-K2 — R-B3
- 23 N-B4 — R-B1
- 24 R-R5 — RKN?
- 25 PXR — Q-B3
- 26 R5-K5 — B-K5
- 27 P-B3? — E-B4
- 28 QxP — B-N3
- 29 QxP+ — K-R4
- 30 Q-Q4? — P-KR3
- 31 R7-K6 — Q-B2
- 32 P-KN4 — P-QB4
- 33 Q-K3 — R-Q
- 34 P-B5 — R-Q8+
- 35 K-N2 — B-R2
- 36 RxBP — Q-Q2
- 37 R-K8+ — B-N1
- 38 R-B8 — R-Q7+
- 39 R-K3 — Resigns

- 1 Čia geriau buvo BxP
- 2 Juodieji tikisi geresnės baigmės
- 3 Jei QxP — RxB
- 4 Jei B-B2 — RxB
- 5 Negalima leisti juodiams valdyti ilgąją įstrižainę.

SPORTAS

STAMFORD UNITED : LAK 1:1 (0:0)

Pereitą sekmadienį pirmoji Lietuvių Atletų Klubu futbolo komanda pelnė pirmąjį pirmenybių tašką. Stamforde sužais-ta lygiomis ir galima buvo tikrai laimėti. LAK žaidė šios sudėties: Malinauskas I.; Bileckis, Budraitis, Kulys, Kreicas; Šileikis, Vainius II; Malinauskas II, Vainius IV, Česnauskas, Bileris. Kaip minėta, galima buvo ar gal net reikėjo laimėti. Priešrinką nuo pralaimėjimo išgelbėjo mūsų puolikų nesugebėjimas, nesėkmė ir jų geras vartininkas. Jei ne gražiai švietusi saulė, antrą kėlinį mūsų vartininkas Malinauskas I būtų visai sušalęs, nes žaidimas vyko tik prie Stamfordo vartų. Tik gale rungtynių Česnauskas krisdamas pasiekia išlyginamojo įvarčio. Gynimas per daug darbo neturėjo, bet šoniniai gynikai šį kartą daugiau negu silpni. Gerai, kad Kulys, kaip paprastai, užkirntas, padedant Budraičiui. Malinauskas II puolime pasitempė raumenį ir tuo mi atkrito. Geriausiai žaidiku aikštėje buvo mūsiškis Šileikis, vienintelis bandęs įnešti tvarkos mūsų palaidame puolime. Pažymėtinas labai geras rungtynių teisėjas. Turima vilčių gauti abu pirmenybių taškus prie žaliųjų stalo. Aikštėje trūko kampanijų vėliavėlių.

Ateinantį sekmadienį mūsų futbolininkai žaidžia pirmas šio sezono pirmenybių rungtynes namie, t.y. Kissena Corridor 150 St. ir Booth Memorial Dr. Flushing LI. Mūsų priešrinku yra čekoslovakai. Rezervinės prasideda 1:15 val., o pirmosios 3 val.

IESKOM FUTBOLININKŲ!

Lietuvių Atletų klubo rezervinei komandai reikalingi futbolininkai. Kviečiame suinteresuotus kreiptis pas S. Remėzą. Tel. 827-8194.

Visi Zenith, Olympia, Telefunken, Grundig, Burroughs, Royal, ITC ir kt. firmų produktai galima įsigyti pigiau ir sąžiningai per "Spartą". Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y., 11731. Telefonas: 516-757-0055.

H. W. FEMALE

WANTED TELEPHONE OPERATORS
English speaking no exp. necessary high starting salary excellent benefits NEW YORK TELEPHONE CO. (212) 395-6084

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalus kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.
Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N.Y. 11127
Tel. 894-4188

Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.
Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELLENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ-DOVANAS Į LIETUVĄ
ir įvairius USSR kraštus
naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
(Licensed by Vnešposyltorg)
Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų. Firma—skyrčiai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAİ:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street HE 5-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street DI 2-4240
- BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue IN 7-6465
- BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue TX 5-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue HU 6-2818
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue PR 1-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
- FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave. 249-6216
- JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street HE 5-6369
- LOS ANGELES, CAL. — 159 So. Vermont Avenue DU 5-6550
- NEWARK, N.J. — 378 Market Street MI 2-2452
- NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue OR 4-1540
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue PO 9-4507
- RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue 381-8997
- ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue 232-2942
- SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway AN 8-1120
- SOUTH RIVER, N.J. — 41 Whitehead Avenue CL 7-6320
- SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street 475-9746
- TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue EX 2-0306
- UTICA, N.Y. — 963 Bleeker Street RE 2-7476

DEDIKACIJOS ŠVENTĖ ARTĖJA
Istoriniai didieji lietuvių skaičius pirmą kartą susirinks Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PASVENTINIME.
Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje. Aukotojų ir jų paminėtų asmenų vardai ilks ateičiai specialiose knygosse Vatikano ir lietuvių archyvuose. Neatidėliokite atsiųsti savo auką. Siųskite adresu: Lithuanian Martyrs' Chapel, 2701, West 68th Street Chicago, Ill. 60629.

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užieikite — įsitikinsite!
9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9
New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijs: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

H. W. MALE
ORDER SELECTOR FROZEN FOOD
\$3.00 per hour to start
3 mos. increase to \$3.50
Excellent benefits, for all shifts
Call MR. GILFORTE,
(201) 256-9000
HUDSON WHOLESALÉ,
FILIGREE FOOD
Taft Road Totowa, N.J.

EXP POLISHERS & GRINDERS
Steady work nice working conditions 40 hours plus overtime AL JON FINISHING CORP — 2541 Ewen Ave Bronx N.Y. Call: KI 9-5400

TRUCK TIRE CHANGERS
Exp or in exp steady work
Excellent pay and fringe benefits
Must have driver's lic.
Will train if you are in exp.
FIRESTONE TRUCK TIRE CENTER
600 Revere Beach Parkway
Revere Mass.
Truck Tires are our Only Business

Heidelberg Pressmen exp in offset & Letter press steady position, good pay hospitalization, other fringe benefits Work where you live in — A fine air cond plant quality workers will be happy here — Castlereagh Press Inc. 300 Buffalo Ave, Freeport L.I. Tel. 516-379-2122

WAREHOUSEMEN
for
LIBERTY U.A. RECORD DISTRIBUTING CORP.
Major record distributor needs several warehousemen. Advancement to supervisory positions possible — good starting pay, 40 hr week, excellent company benefits. Start at once. (201) 964-1560 — 1835 Burnett Ave., Union, N.J.

DISPLAY
PRIVATE GOURMET CATERING
We go to your Home or Church Affairs — for all occasions. Call PIERRE your Chef — 516-333-6752

MAPLE CREST KENNELS
BOARDING AND GROOMING ALL BREEDS
By appointment. Dial 201-462-8270
Oakland Mills Road Freehold N.J.

WAREHOUSE SELECTORS.
(6)
Night Work 8 PM - 5 AM
Work with Frozen Foods
We provide necessary clothing \$2.90 per hr. plus 10% Bonus to \$3.29 per hr.
After 30-60 days \$3.50 per hr.
Call (201) 256-9000 ext. 281 ask for Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte.
HUDSON WHOLESALÉ
FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

(3)
TRACTOR TRAILER DRIVERS
Work with Frozen Foods
Guaranteed work 5-day week
Call (201) 256-9000
Ask for
Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte
HUDSON WHOLESALÉ
FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

PRODUCTION TRAINEE SUPERVISOR
Large commercial laundry — H.S. Grad. Good starting salary, excellent future. Good benefits. Apply in person: Consolidated Laundries 311 East 94th Street, New York City or call Mr. Thomas 876-7500.

MALE - FEMALE
General Factory Help for new clean plant in Westwood — Punch press, Assembly or Spray room experience helpful, but will train. For first shift 7:45 to 4:30 pm. Good fringe benefits. Apply Kurt Versen Co. 10 Charles St. Westwood, N.J. (201) 664-8200 Ext. 14
General Factory Help, MACHINE OPERATORS day or night shifts Experienced OK Union Shop — full benefits Fine Company. Will train for: Punch Press - Brakes - Spot Welders. Apply directly —
NII LABORATORY FURNITURE CO.
270 Duffy Ave. Hicksville L.I. 516-931-3100

TO PLACE YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE
CEMENT WORK
ALL TYPES FOR THE HOME
Reasonable rates
Free Estimates Given
Call 843-6545

HAT & CANE Restaurant & Cocktail lounge
Lunch dinner and Late supper parties, Showers, Communications and Confirmations. Accomodate 80 people — 70 Hackensack Ave. Hackensack N.J. Dial 201-487-4950

PARADISE DOG TRAINING SCHOOL
Obedient Guard and Attack trained Dogs for sale or rent — 104-41 Atlantic Ave. Richmond Hill, N.Y. 441-7106

ALL VENT CORP.
Rubbish Removal and Carting
Demolition, Lic. No. 6736 90 (665-394) — Free estimates. 324-8470 - 1

L & M CAR SERVICE
DOOR TO DOOR ANYWHERE
24 Hour Service
Wedding Parties Airports
Hospitals — Meter Rates
Call (212) 568-6000

MARIO'S AUTO INSPECTION STATION
Headlight adjustment Wheel alignment — Shell Bay Ave, Mayville Cape May Court House N.J. 608-465-6607

H. W. MALE

WAREHOUSE SELECTORS.
(6)
Night Work 8 PM - 5 AM
Work with Frozen Foods
We provide necessary clothing \$2.90 per hr. plus 10% Bonus to \$3.29 per hr.
After 30-60 days \$3.50 per hr.
Call (201) 256-9000 ext. 281 ask for Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte.
HUDSON WHOLESALÉ
FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

(3)
TRACTOR TRAILER DRIVERS
Work with Frozen Foods
Guaranteed work 5-day week
Call (201) 256-9000
Ask for
Mr. Herb Keenan or Mr. Gilforte
HUDSON WHOLESALÉ
FILIGREE FOOD
Taft Rd. Totowa, N.J.

PRODUCTION TRAINEE SUPERVISOR
Large commercial laundry — H.S. Grad. Good starting salary, excellent future. Good benefits. Apply in person: Consolidated Laundries 311 East 94th Street, New York City or call Mr. Thomas 876-7500.

MALE - FEMALE
General Factory Help for new clean plant in Westwood — Punch press, Assembly or Spray room experience helpful, but will train. For first shift 7:45 to 4:30 pm. Good fringe benefits. Apply Kurt Versen Co. 10 Charles St. Westwood, N.J. (201) 664-8200 Ext. 14
General Factory Help, MACHINE OPERATORS day or night shifts Experienced OK Union Shop — full benefits Fine Company. Will train for: Punch Press - Brakes - Spot Welders. Apply directly —
NII LABORATORY FURNITURE CO.
270 Duffy Ave. Hicksville L.I. 516-931-3100

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Liet. Atletų Klubu rūpesčiu kasmet sudaromas sąlygos pasinaudoti Franklin K. Lane aukštesniosios mokyklos baseinu, sporto sale. Svarbu, kad kuo daugiau jaunimo ir vyresniųjų pasiryžtų dalyvauti tame sportiniame savaitės lavinime. Apie tai plačiau rašoma šiame numeryje septintame puslapyje

Janina Mathews, solistės Lionės Jodytės dukrelė, vėl dainuoja pirmąjį vaidmenį "Curley McDimple" veikale, kuris vaidinamas Bert Wheeler teatre, 134 W. 43 St. Manhattane. Vaidiniai vyksta kasdien, išskyrus pirmadienius ir antradienius. Spektaklių pradžia 8:30 v.v., šeštadieniais — 3 v. popiet ir 8 v.v., sekmadieniais — 3 v. popiet ir 7 v. v. Dabar ji pakviesta šešiomis savaitėm. Veikalas jau eina trečius metus. Šiame veikale mažoji dainininkė dainavo ir praėjusiais metais.

Kun. Hermanas Jonas Sulcas, norėdamas asmeniškai padėkoti saleziečių bendradarbiams, kurie savo dosnia auka padėjo jam pasiekti kunigystę ir rėmė saleziečių mokyklą Italijoje, ir norėdamas lietuvių visuomenę šiek tiek painformuoti apie dabartinę saleziečių veiklą naujoji vietovė Romoje, lankysis šiomis savaitėmis Brocktono, Washingtono, Philadelphia ir New Yorko lietuvių kolonijose. Spalio 16 dieną jis grįžta Romon, kur tęs teologijos studijas; jis specializuosis jaunimo pastoracijos srityje.

Jaunųjų sportininkų plaukymo, gimnastikos, futbolo ir t.t. pratybos Franklin K. Lane mokyklos salėse pradėdamos spalio mėnesio pradžioje. Sales ir baseinai gauti reikia atitinkamo dalyvių skaičiaus. Norintieji dalyvauti skubiai praneša Vaciu Stepioniui, 86-13 Jamaica Ave., Woodhavene. Tel.: 441-7087.

Maironio mokyklon šiais metais įstojo nauji mokiniai: į vaikų darželį — Linas Gintautas, Ramutė Gvildytė, Laura Gudelytė, Aukse Jankauskaitė, Viktoras Jurgėla, Barbara Jurkutė, Rimas Kezys, Vytis Kezys, Loreta Klivečkaitė, Dalia Liogytė, Kristina Mačiūnaitė, Dalia Nemickaitė, Vytautas Sidlauskas, Rūta Sperauskaitė ir Jonas Žukauskas; į I sk. — Linas Banelis, Stasys Janušas, Vladas Jurkus, Antanas Zabita ir Kristina Žukauskaitė.

Šiem mokslo metam Tėvų Komitetas Maironio lituanistinėje mokykloje: Pranas Gvildis (pirm.), Irena Garunkštie-nė, Jolita Birutienė, Irena Di-pingaitienė ir Alg. Česnavičius. Paminėtina, kad sąžiningesnieji tėvai savo vaikus kiekvieną šeštadienį į mokyklą atveža ne tik iš Long Island tolimų vietų, bet ir iš New Jersey ir Connecticut valstijų. Įdomu, ar lietuviškumas tik kai kam, ar visiem vienoda pareiga?

500 dovanų laimėjimams pasiryžo surinkti Balfio vėjaus komitetas, kuriame atstovaujamos 9 New Yorko moterų organizacijos ir dr-jos (Mot. Vienybė, Mot. Fed. Klubas, Mot. Kultūros Dr. ja, Bruti-tės Mot. S-gos trys kuopos, SLA Mot. kuopa, skaučių "Neringos" tuntas). Šios dovanos bus paskirstytos laimėsiams per Balfio vėjaus vakarą lapkričio 15, šeštadienį, 7 v.v. Maspetho parapijos salėje. Tad visos dr-jų narės prašomos ruošti kuo daugiau dovanų (fantų) ir jas įteikti savo dr-jų valdyboms arba tiesiog Balfio Centru: 105 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211, telef. EV 7-1422. Be abejo, dovanų laukiama ir iš kitų Balfio rėmėjų. Svarbu, kad visos dovanos būtų gautos bent kelios dienos prieš vėjaus vakarą, kad būtų lengviau jas sutvarkyti.

KUN. JONĄ PAKALNIŠKĮ,

jo brangiam Tėveliui Lietuvoje mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

K. ir J. STRAZDAI

Buvusiai Vokietijoje Augsburgo pr. mokyklos mokytojai

A + A

VIKTORIJAI JOCIENEI

mirus, jos dukrą Vidutę su vyru, anūkes, brolių ir gimines liūdesyje užjaučiame ir kartu liūdime.

Buv. mokytoja, Sofija Jakienė-Patamsienė su šeima

Pavergtoji Tėvynėj

A + A

JONUI PAKALNIŠKIUI

mirus, jo sūnui kun. Jonui Pakalniškiui ir dukrai Paulinai su šeima giliai skausme širdingą užuojautą reiškia

MAIRONIO MOKYKLA

Prisimink mane, kai aš jau būsiu išėjusi į negrįžtamas tolimas... Už ONOS MENDERIENES vėlę mirties metinių progą tėvų pranciškonų koplyčioje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y., bus aukojamos mišios su egzekvijomis rugsėjo 27 d. 9 val. ryto. — Draugai bei pažįstami kviečiami dalyvauti pamaldose bei prisiminti maldose vėlionę Oną ir švogeri Mykolą.

Sesutė Uršula Kraus

Brocktono jaunųjų tautinių šokių grupė, kuri dalyvaus N. Anglijos lietuvių tautinių šokių šventėje rugsėjo 28 d. 5 v. popiet So. Bostono Liet. piliečių draugijos salėje. Rengėjas — Bostono tautinių šokių sambūris.

KONCERTAS IR VAKARIENĖ ŽIDINIO ŠVENTĖJE

(atkelta iš 4 psl.)

Vanagaičio — Aš bijau pasakyti, Godelės, F. Schuberto — Serenada, G. Rossini — Una voce poce fa iš operos Sevilijos kirpėjas. Bisui padainavo Habanerą iš op. Carmen.

Geriausiai nuskambėjo itališkai padainuota "Sevilijos kirpėjo" arija.

Pianu dainininkę palydėjo Aleksas Mrozinskas. Jis ir solo paskambino tris trumpus dalykėlius: Čiurlionio preliudą, Bacho Sicilianą ir Defalla Ugnies šokį.

Muzikinė dalis buvo glausta, užtruko tik 45 minutes. Dainininkę apdovanojus gėlėmis ir plojimais, tuoj į salę įėjo pulkas jaunimo.

Jaunieji patarnauja

Ir visus nustebino jų pulkas. Tai buvo stalų patarnautojai, pasipuošę kaip dera jų darbu. Jie tuoj nešė valgius, dėjo ant stalo.

Prasidėjo vakarienė su vaisių kokteiliumi, paskui šaltos mėsos. Rado savo vietą ir lietuviškos dešros su kopūstais. Prie tokio valgio buvo ir atitinkamo gėrimo ir alaus. Po dešrų ir kopūstų nešė kavą ir piovę pyragą.

Didysis pyragas

Ant svečių stalo stovėjo didelis didelis pyragas, kuris savo forma priminė Saliamono šventyklą Siono kalne Jeruzalėje. Viduryje to pyrago buvo bent kelių aukštų, o šonai — vienaaukščiai, bet už tat su įrašais — su sveikinimais pranciškonam.

Šį didelį pyragą dovanojo pranciškonam Marytė Šalinienė. Vėliau paaiškėjo, kad jos rūpesčiu ir triūsų atsirado ir tos spalvotos staltiesės ir stalų gėlės.

Žodinė dalis

Prie kavos juk reikia ir kalbų. Programoje buvo įrašyti du kalbėtojai, bet tokia iškilminga proga atsirado ir dau-

giau, kurie norėjo pasveikinti pranciškonų užsimojimą.

Prel. J. Balkūno žodis

Pirmasis buvo pakviestas kalbėti prel. J. Balkūnas. Jis kalbėjo ugningai, pagaunantiai ir ekspresyviai.

Pirmiausia jis sustojo ties ankstesniaja ateivių kartą, kuri čia sugebėjo sukurti lietuvišką parapijų platų tinklą, išleido laikraščius, suorganizavo pašalpinės ir kitokias draugijas, lei-

do knygas, rėmė besimokančius, didelėm aukom rėmė ir atsikūrusią Lietuvą.

Po antrojo pasaulinio karo atėjo vadinamoji dypukų karta, kuri praturtino Amerikos lietuvių gyvenimą. Tokie dypukai buvo ir lietuvių pranciškonai, įkūrę gražią Sv. Kazimiero provinciją.

Toliau jis suminėjo didžiulius pranciškonų darbus — o jų buvo net šeši: įsikūrimas Greene ir Kennebunkporte, užsimojimas įkurti Priskikimo parapiją Toronte, sujungti Darbininko ir Amerikos laikraščius ir įsikurti vienuolyną Brooklyne, įkurti lietuvišką gimnaziją, baigti Toronto statybas, pastatyti koplyčią Kennebunkporte. Dabar septintas yra pats didžiausias užsimojimas — kultūrinis centras Brooklyne.

Šis septintas užsimojimas kainuos daugiau nei kiti projektai. Jį turi padėti pastatyti ne tik New Yorko ir New Jersey, bet ir visos Amerikos lietuvių.

Baigdamas savo kalbą, prelatas kvietė visus prisidėti prie statybos — visas parapijas, parapijų draugijas, lietuviškas organizacijas, šeimas. "Visi stokime į aukotojų eiles Kultūros Centru Brooklyne. Sveikinam tėvus pranciškonus su užsimojimu ir linkime sėkmės!"

Kitų kalbos

Aleksandras Vakselis, N. Y. apygardos LB pirmininkas, pasidžiaugė pranciškonų užsimojimu, žadėjo visuomenės paramą, palinkėjo, kad kuo greičiau čia išaugtų Kultūros Židiny.

Į sceną užkopė dr. **Petras Vileišis**, JAV LB Tarybos pirmininkas, ir ugningai pakalbėjo apie lietuviškus dabarties rūpesčius. Taip pat kalbėjo dar ir

pulk. J. Šlepetys, anksčiau dalyvavęs Kultūros Židinio organizavime.

Aukos šia proga

Didelė tai statyba ir jai reikia pinigų. Žmonės šia proga atsiliepė savo aukomis. Iš salės nešė savo čekius, o Vitalis Zukauskas skelbė per garsiakalbį. Pačią didžiausią auką paaukojo bene kun. V. Pikturna — 500 dol. (Aukotojų sąrašas bus paskelbtas vėliau).

Padėkoja visiem

Vakarienės organizatorius Tėv. Juvenalis Liauba padėkojo visiem programos dalyviams, šeimininkėm, visiem, kurie savo darbu prisidėjo prie vakarienės surengimo.

Žmonės dar valandėlę šnekučiavosi prie stalų, apie 9:30 emė skirstytis namo. (p.j.)

KATALIKIŲ MOTERŲ SAJUNGOS 29-tos kuopos

Metinis

parengimas PIETŪS

įvyks spalio 5, sekmadienį 1 val. p. p.

Apreiškimo parapijos salė, Brooklyne.

Trumpa programa ir muzika. Pietų metu kiti įvairumai bei gražūs laimėjimai.

Įėjimo auka 3.50 dol.

Pelnas skiriamas Lietuvių Romoj paminklinei koplyčiai.

Kviečiamos viešnios bei svečiai.

Rengėjos

AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ S-GOS
AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ IR
AMERIKOS LIETUVIŲ DANTŲ GYDYTOJŲ D-JŲ
N. Y. ir N. J. skyriai

maloniai kviečia visus į

TRADICINIŲ BALIŲ

kuris įvyks 1969 m.

spalio 4 d., šeštadienį 8 v.v.

AMERICANA viešbučio "Royal Ballroom B" salėje, 7th Avenue tarpe 52 ir 53 gatvių, Manhattan'e, N.Y. Šokiams gros Joe Thomas 5 asmenų orkestras. Baliaus kaina \$19.50 asmeniui. Bilietus reikia gauti iš anksto, ne vėliau rugsėjo 28 dienos.

ALIAS, ALG ir ALDG skyrių valdybos

BALIAUS REIKALU KREIPTIS:

Dr. R. Saldaitienė (212) 296-8880	Inž. V. Bioševas (201) 484-9015
Dr. M. Zemaitienė (201) 947-3611	Inž. A. Garbauskas (516) 694-2471
Dr. P. Legeckas (212) 523-2641	Inž. E. Verba (516) 798-0182
	Inž. Z. Jurys (212) 441-7831

Mašinų pastatymas: Hotelio garaže \$4.50; Miesto garaže 53gatv. 50¢ valandai

JAUNIMO ŠOKIAI

įvyks rugsėjo 27 d. 7:30 val. vak.

Maspetho lietuvių parapijos salėje.

Įėjimas 1.50 dol.

Gros Urbelio orkestras.

Kviečiamas visas jaunimas!

Rengia Neringos stovyklai remti komitetas

BOSTONO ŽINIOS

Rugsėjo 8 — tautos šventė paminėta tik pamaldomis bažnyčioje. Mišias aukos kleb. kun. A. Baltušūnas, o pritaikytą pamokslą pasakė Tėv. Leonardas Andriekus, pranciškonų provincijolas.

Solisto Benedikto Povilavičiaus dainų ir arijų rečitalis rengiamas gruodžio 7 d. 5 v. popiet Lietuvių Piliečių draugijos salėje, So. Bostone. B. Povilavičius net septynis kartus dainavo tarptautiniame muzikos ir dainos festivalyje kartu su dūdų orkestru.

Šokėjų šventė rengiama sekmadienį, rugsėjo 28 d., 5 v. popiet Liet. Piliečių draugijos salėje. Bostono tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Ona Ivaškienė, vyksta į tarptautinį šokių festivalį net į Tennessee valstybę. Grupėi susidaro nemažos išlaidos, todėl ir rengiamas šis gražus parengimas, kuriame pasirodys spalvinga ir didelė tautinių šokių grupė su įvairia programa.

Balfo 25 metų sukaktis minima spalio 5 Lietuvių Piliečių draugijos salėje.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

Lietuviai legionieriai Vietname, B. Vrublevičiaus, nuotykių, kaina 2 dol. Gyvenimas tai kekė vyšnių, K. Almeno, novelės, kietais viršeliais 5 dol. Lietuviškasis liberalizmas, redagavo V. Kavolis, kaina 3 dol. Senprusių laisvės kovos su vokiečių riterių ordinu. Dr. M. Anyso, kietais aplankais, kaina 7.50 dol. Skėmos raštai I tomas, redagavo A. Landsbergis, kietais viršeliais, kaina 6 dol. Penki stulpai turgaus aikštėje, A. Landsbergio, drama, kaina 2 dol. Sv. Kazimiero parapija Los Angeles, Calif., J. Gliaudos, kietais aplankais, kaina 5 dol. Sv. Jurgio parapija Shenandoah, Pa., Dr. A. Kučo, kaina 4 dol., Gėlių kalbėjimas, J. Meko eilėraščiai, kaina 1 dol. Pavieniai žodžiai, J. Meko vaizdai, kietais aplankais, kaina 4 dol. Tau, sesute, P. Lemberio eilėraščiai ir trumpa vėlionies biografija, kietais aplankais 5 dol., minkštais 4 dol. Tik tau ir man, O. B. Audronės eilėraščiai, kaina 3.25 dol. Trapus vakaras, K. Grigaitės eilėraščiai, kaina 3 dol. Bevardė šalis, L. Suteimos eilėraščiai, kietais viršeliais, kaina 3 dol. The Lithuanian Woman, redagavo komisija, kuriai vadov. B. Novickienė, kaina 3 dol. Spheric and Linear Laws of Geometry by A. Stelingis, 2 dol., Vysk. Pranas Brazys, jo gyvenimas ir darbai, kaina 2 dol.

Pelytė Geležytė, S. Tomarienės pasaka vaikams su iliustracijom, kaina 1 dol., Bitės, L. Germanienės, iliustracijos Z. So-deikienės, kietais aplankais, kaina 3.50 dol.

Šios bei kitos knygos ir leidiniai gaunami Darbininko administracijoje.